

JIYYAN

Hejmar : 13
Wext : Sibat 1995
Biha : 2 DM

Konferansa Navnetewi a Jinên Kurdistan Internationale Konferenz der Frauen aus Kurdistan

Jı Pênûsa Xwendevanan - Leserbriefe - Okurun Kaleminden

Çağdışı bir anlayış

Geçtiğimiz haftalarda Türk Hükümeti yetkilileri, öteden beri yasalarında mevcut olan; ancak Avrupalılara hoş görünmek için bir süredir, ön planda tutmamaya özen gösterdikleri bir ilginç anlayışlarını daha sergilediler.

31 Ocak tarihli resmi gazetede, "Orta Öğrenim Disiplin Yasası"na ilişkin yeni düzenlemeler yayınlandı. Orta Öğrenim Yönetmeliği'nde yetkililerin, "Okuldan uzaklaştırmaya neden olan davranışlarla ilgili disiplin hükmü" diye adlandırdıkları yasada yer alan "iffetsiz davranış" tanımı ile, bekaret kontrolünün yaptırılması öngörülmüştür.

1930'larda başlayıp, 60 ve 70'li yıllarda yeniden düzenlenen yönetmeliğin 17. ve 20. maddeleriyle belirlenen bu hükümde, son düzenleme ile de, "iffetsizliği tespit edilen"lerin cezalandırılması; bu da yetmiyormuş gibi, "ihbar ve itiraf" yöntemlerinin kullanılması öngörülmüştür.

Çağdışı bir anlayışın ürünü!

"Iffetsizliği tespit edilen" ne demek? Tespit edecek olan kim? Hangi kritere göre yapacak? "İffet" kavramı, lugattaki karşılığına bakılırsa, "namus" kavramı ile eşdeğer görülmüştür. "Namus" kavramı ise, kadına özgü kılınmış, "bekaret"le bağdaştırılan bir kavram. Ama bunu lugatlara kaydeden, dini kitap Kuran'da işleyen kim? Elbette ki, cinsiyetçi ve bğnaz ideolojinin kıldığı, erkek egemen ideolojisidir. Bu ideoloji, yönetmeliklerle de sınırlı kalmıyor. Ceza hukukundaki kadınlara yönelik maddeler de aynı içeriği taşıyor. Örneğin: "Zina" durumu ile ilgili madde, kadına cezayı öngörmektedir. İşte Türkiye'de devlet kurumları da, bu zihniyetle çağdışı

şı yönetmeliklere gerek duyuyor

10-11. yüzyıllarda Haçlı Orduları, bekaret kemerleri uyguluyorlardı. 20. yüzyılın bitiminde Türkiye'de, hala benzer uygulamalara başvurulması düşündürücüdür!

2000 yılının eşiğinde bulunduğumuz bir dönemde bu düzenlemeyle devlet, kendi eliyle fuhuşu teşvik ediyor. Verilen yetkileri, kötüye kullanma geleneğini taşıyan Türkiye toplumunun kurumlarından biri olan okul müdürlüklerine, "bekaret kontrolü" yetkisini veren yönetmelik için, MEB Nevzat Ayaz: "Son yönetmelikle, okul müdürlerine yalnızca disiplin olaylarını, disiplin kuruluna havale etme yetkisi verilmiştir. Müdürlerin, herhangi bir araştırma yapmak, muayeneye sevk etmek, karar vermek gibi yetki ve görevleri yoktur" diyor. Bir başka yetkili, "Adliye'den intikal eden veya, yargıdan gelen olaylar"ı görüştüklerini ve okul müdürlüklerine bildirdiklerini söylüyor. Peki, Adliye veya Yargı'ya sevk edenler kim? Sevk edilmiş gerekçeleri ne? Nasıl değerlendiriliyor? Kistası ne? Aynı zihniyet değil mi? Aslında, burada kimlerin buna başvurduğu önemli değil. Önemli olan, buna neden gerek duyulduğudur. Ve açıkça görülen, bir İslam ülkesi olan Türkiye'nin, Avrupalı görünebilmek için, tüm bğnazlıklarını örtme çabalarına karşın, öteden beri kendisiyle çeliştiğidir.

Ve nereden bakılırsa bakılsın, savunulması mümkün olmayan, insanlık dışı bir düzenlemedir bu. "Namus" (iffet), erkek-kadın demeden, herkesin birlikte taşıması gereken bir kavramdır. Bu kavram, kişinin kendi sorumluluğu doğrultusunda algılanması gereken bir olgu-

dur. Kuşkusuz, toplumlarda uyulması gereken bazı ahlak kuralları vardır. Toplum düzeninin sağlanması için, bu kaçınılmazdır da. Ama, bu ahlak kuralları sadece toplumun belli bir kesimi için geçerli kılınmışsa ve beraberinde tahribata yol açan gelişmeleri getiriyorsa bu, o toplum düzeninin çarpıklığını ve çelişkisini ortaya koyar. Bugün Türkiye toplumu, bu tehlike ile yüzyüzedir.

Kız öğrencilerinin, değil bekaret kontrolü; hangi yöntemle olursa olsun, kontrole tabi tutulması, Türkiye toplumuna ruhsal çöküntü içinde, bunalımlı insanlar kazandırmaktan başka bir şey getirmez. Ruhsal dengesizliğin yaratacağı tahribatlar, en başta Türk devletinin itibarına yönelik olacaktır.

Öte yandan okul, insanın dünyaya gözlerinin açıldığı, aydınlık ile karanlıkları ayırtedebilme olanaklarını bulduğu, düzeyli bir toplumu oluşturabilecek potansiyelin hazırlandığı bir kurumdur. Bu kurumun görevi, her insanda bulunan saklı yeteneklerin değerlendirilmesi yönünde olanaklar yaratmak, insanlığa yararlı olabilecek nitelikli-kişilikli insanlar yetiştirmektir. Söz konusu yönetmeliğe göre, iffetsizliği tespit edilenler niteliksiz kişilerdir. Peki bu iffetsizleri (!), hangi kurum iffetli hale getirecek? Anlaşılan, Türkiye'de iffetsizleri, iffetlendiren çok kuruma ihtiyaç olacak!

Aslında, insan haklarının en temel unsurunu oluşturan "yaşam hakkı"nı bile tammayan bir zihniyeten, insanların nasıl yaşayacaklarına müdahale etmesini beklemek, büyük bir yanılgıdır. Bu zihniyeten her şey beklenir. Ama ben, yine de diyorum ki, devlet kadının vücudundan ve duygularından elini çeksin, beyinlere el atsin önce!

Rewşa

Roj baş;

Wir sind zwei Geschwister aus Dersim, eine 15, eine 16 Jahre alt. Wir finden es sehr gut, daß KOMJIN sich für die Rechte der kurdischen Frauen einsetzt. Obwohl wir in München geboren sind, bezeichnen wir Dersim als unsere Heimatstadt. Als wir jedes mal in den Ferien nach Kurdistan gefahren sind, haben wir uns darauf gefreut, unsere Verwandten zu sehen. Aber dieses Jahr können wir leider nicht hinfahren, denn die türkische Armee bombardiert in den letzten Monaten auch die Dörfer von Dersim und vertrieben die Menschen. Wir haben Angst, daß sie unser Dorf auch bombardieren. Jedes mal wenn wir in den Zeitungen lesen, was in Kurdistan alles passiert, kommt in uns ein Gefühl zwischen Trauer und Wut hoch. Wir sind seit ungefähr 10 Jahren in Komkar und versuchen mit unseren Freunden von hier aus den KurdInnen zu helfen. KOMJIN ist bei uns in München leider nicht vertreten. Wir kriegen aber regelmässig Informationen über Eure Aktionen. Wir haben "JIYAN" gelesen und haben einen guten Eindruck davon. Daher möchten wir durch JIYAN an die Öffentlichkeit appellieren: "Wir beurteilen die Vernichtungspolitik, die die türkische Regierung gegen die Kurden betreibt!"

Wir wünschen Euch viel Erfolg bei Euer weiteren Arbeit.
Biji gelê Kurd û Kurdistan

Roja und Şirin aus München

KENNT IHR K • MJIN CIVE ? NEDIR ?

İsteme Adresi: c/o Hevalti
Robertstr. 5-7 51105 Köln

Almanların demokratiği!

Almanya Türkiye'ye 5,2 milyon marklık silah verdikten sonra Türkiye'ye silah sevkiyatını durduracakmış.

Bu haberi geçenlerde Alman gazetelerinde okuduk. Hemen durursa olmaz mı, sorusunu kendi kendimize sormaktan alamadık.

Bencil, vurdumduymaz, iki yüzlü politika!

Öyle bir ülke ki Almanya, sanayileşmiş, halkının temel problemlerini çözmüş, kendisine göre demokrasi anlayışını oturtmuş. Umurunda mıdır başka ülkelerin yaşam standartları? Bir yandan ABD ile süper güç olma yarışını sürdürürken, diğer yandan Batı Avrupa ülkeleri arasında süper güç olma özelliğini korumak için elinden gelen her türlü çabayı gösteriyor. Bu durum, onun resmi politikasını ortaya seriyor. Bu politikanın, bu demokrasi anlayışının kendi halkına yansması da doğaldır. İşte burada, halkın elde etmiş olduğu veya federal hükümetçe halka tanınan hakların getirdiği belli bir refah sonucu, sorunların farklılığı göze çarpıyor.

Kadınların kimlik sorunları yok. Çünkü kendi ülkelerinde Alman olduklarının bilincinde doğuyor, Alman olarak ölüyorlar. Kendi ülkelerinde başka bir kimliğe bürünmenin mecburiyeti dayatılmadığı için de ezik değiller. Kadınlar sıcacık, kaloriferli hastanelerde, doktor ve hemşire kontrolünde çocuklarını dünyaya getiriyor. Çocuklarına Almanca hitap ettiği için suçlanmıyor. Kimse onları bu nedenle kınamıyor, hakaret etmiyor. Ceza da almıyorlar. Kendi ülkelerinde ve özgürler... Her an kötü bir şey söylenecek, aşağılanacak korkusunu yaşamıyorlar. Rahat ve huzurlular kendi ülkelerinde...

Kadınların büyük bir çoğunluğu belirli bir eğitim-öğretim evresinden geçiyor. Çoğunluk, haklarının ne olduğunu biliyor. Devlet olanakları vasıtasıyla, kilise ve derneklerin açmış

oldukları danışmanlık bürolarından bilmedikleri, gerekli olduğunda öğrenmek zorunda oldukları hak ve hukuklarını da öğreniyorlar. Kimse onları "temel insani haklarını araştırıyor, zaruri ihtiyaçlarının mücadelesini veriyor" diye yargılamıyor. İstemedikleri takdirde kimse onları herhangi bir işi yapmaya zorlamıyor. Örneğin, istiyorsa evleniyor. Toplum "evlen" ve "ille çocuk yap" dayatmasını getirmiyor.

Böyle temel hak ve hukuklara sahipler diye onların problemlerinin olmadığını düşünmek yanlıştır. Varlıklı ve refah içinde olmak, problemsiz olmak demek değildir. Ama, böylesi ileri-demokratik bir ülkenin kadınlarının problemlerini, geri bırakılmış zorba bir ülkenin sömürgeci olan ülkemiz Kürdistan'ın kadınları ile

*Bilmez, bilmek işine gelmez onların,
kendi ülkesinden taşınan silahların
Kürt insanının hayatını alt-üst ettiğini,
Kürt kadınına çevrildiğini!
Kendi hükümetini bu nedenle sorgulamaz,
Kürt kadınıyla birlikte,
onun yanında hükümetini protesto etmez.*

kıyaslamak abes düşer. Ancak, bu ülkenin kadınlarının çoğu okumuş olmasına rağmen bencil, dünyada olup bitenleri umursamaz olduklarını söylemek abartma olmaz. Tutucularını bir yana bırakalım; demokrat, sosyal demokrat olduklarını söyleyen Alman kadınları, bizim böyle bir ülkelerarası kıyaslama yaptığımızı duyunca; "kendilerini bizimle bir mi görüyorlar?" diyecekleri kesin. Çünkü onlar dünyanın üstün varlıkları oldukları sanısıyla, dünyanın sahipleri görünümü içindedirler. Toplumları, bu duygu ve bilinci onların kafasına yerleştirmiş. Mükemmelin mükemmeliyim havasında, bencil, vurdumduymaz, kendi ülkesinde cinsi bir nesne olarak görülmenin ötesinde olmayan ve reklamlardan eksik edilmeyen, hala cinsel süs eşyası görülerek

aşağılanan kadınların da, biz Kürt kadınlarının problemlerini anlamak şöyle dursun, aşağılamaya, refahının ve rahatının kısıtlandığı dönemlerde, bizleri neden olarak gördüğü ve suçladığı da açıktır. Köpeklerine gösterdikleri anlayışı 3. Dünya ülkesinden bir kadına, geri kalmış toplumun kadınına göstermez.

Bilmez, bilmek işine gelmez onların, kendi ülkesinden taşınan silahların Kürt insanının hayatını alt-üst ettiğini, Kürt kadınına çevrildiğini! Kendi hükümetini bu nedenle sorgulamaz, Kürt kadınıyla birlikte, onun yanında hükümetini protesto etmez. Yapılması gerekeni değil, hükümetinin göz yumması sonucu dernekleri, demokrat-ilerici organizasyonlar, Radyo ve TV istasyonları harekete geçirler, sokaklara dökülürler ve protesto eylemlerini gerçekleştirirler.

Bu acılı kebabı önümüze, Kuveyt petrol yataklarının Kürt katili Saddam'ın elinden kurtarılması döneminde sundular. O dönem yapılan hükümet destekli dayanışmayı ve "savaş durmalı" şiarını bugün yanı başlarında savaşan komşu Yugoslav halkları için yapmıyorlar. İnsanlar sokaklara dökülmüyor. Sanki bu konu barış cemiyetlerini hiç ilgilendirmiyor. Türk devletinin Kürtleri katletmesine, silah vererek dayanışmasını gösteren Alman hükümeti sanki başka bir dünyadan gelmiş; sorgulanmıyor, kamuoyu oluşturulmuyor!

Almanya bu kadar ileri ve bu kadar insancıl. Demokratiği ise kendi çıkarına göre.

Kürtler mi katledilmiş, Kürtler birbirine düşman mı edilmiş? Bu Almanya'nın umrunda bile değil. Bu savaş ne kadar çok kızıştırılırsa silah tüccarları ve bunun aracılığını yapan devlet kasası dolacak. İnsanlığı da kasada yatıyor, demokratiği de öyle.

Eylem Haberleri - Eylem Haberleri - Eylem Haberleri

KOMJIN'in 5. yıl kutlamalarına yönelik etkinlikler

Kuruluş çalışmalarına 1986 yılında başlayıp, "Kürt Kadın Örgütlenmesinin Gereği, Biçimi ve İşlevi" konularını içeren 3 yıllık tartışma sürecinden sonra 1989 yılında "Kürdistanlı Kadınlar Birliği-KOMJIN" adı altında resmi olarak kurulan örgütümüz KOMJIN, bu yıl, 5. yılını tamamladı. Bu nedenle 1994 yılı, diğer etkinliklerin yanı sıra, 5. yıla yönelik bazı özel çalışmaların yapıldığı bir yıl oldu. Bu çalışmalarımızın bir kısmı, maddi olanaksızlıklar ve kadromuzun yetersiz oluşu nedeniyle gerçekleştirilemedi. Ancak, eksiklikleriyle de olsa, hayata geçirdiğimiz bazı etkinlikler oldu. Bunları tarih sırasına göre ele alacak olursak:

Güney Kürdistan'dan kadın delegelerin davet edilmesi

Kürdistan'ın özgürleşen güney kesiminde, Mayıs 1992 tarihinde ilk kez seçimlere gidildikten sonra, seçimlerin kadınlara yansıtış biçimini ve gelişmeleri irdelemek, yurtdışında yapılabilecek çalışmalarını saptamak ve destek sağlamak amacıyla üç ayrı kesimden kadınlar çağrıldı.

Güney Kürdistan Parlamentosu'ndan milletvekili Fevziye Raşit, Çocuk ve Kadınlara Yönelik Proje Hazırlama Komitesi'nden Zekiye Hacı-Taha, Yekitiya Afratani Kürdistan (Kürdistanlı Kadınlar Birliği) adına da Şirin Amedi davet edildi. Almanya'da iki ay kalan kadınlarla, hem KOMJIN birimleri olarak, hem çeşitli parti ve kadın kuruluşlarıyla 20'ye yakın toplantı düzenlendi. Bazı birimlerin de 8 Mart eylemlerine katılmaları ve maddi destek sağlandı.

Okul yapım projesine destek

Beşinci yıl kutlamalarımızda, Kürdistan'a yönelik etkinliklere daha fazla yer vermeyi düşündük. Ancak, Kürdistan'la doğrudan ilişki kurmada karşılaştığımız sorunlar nedeniyle, yurtdışından destekleme yollarına başvurduk. Bu etkinliklerden biri de,

Hamburg'da yapıldı. Güney Kürdistan'da oluşturulan "Okul Projesi"ni desteklemek amacıyla bir gece düzenlendi. Gecedeki elde edilen gelir okul projesine yatırıldı.

Kürt mutfağının tanıtımı

Kürt mutfağını tanıtmaya da, 5. yıl kutlamalarında yer vermeyi istediğimiz bir etkinlik oldu. Bu amaçla hem Kürtçe-Almanca bir kitap çıkarılması, hem de belirli yerlerde Kürt yemekleri sergilenerek tanıtımı için hazırlıklar yapıldı. Birkaç yerde bu gerçekleştirildi de. Yemek yapımına katılan birçok Alman'ın çalıştığı kuruluş ve kurumları da davet etmeleri sonucu, benzeri eylemlerin oralarda da yapılması yoluna gidildi. Ancak kitap için hazırlıklar hala devam etmekte. İleride çıkacak.

topluma ters düşen bir ortam yaratmak, ya da uluslararası kurum ve kuruluşları harekete geçirmekle mümkün. Birincisi, belki sesini duyurmada en hızlı yöntemdir. Ancak, kamuoyunun dikkatini bu yöntemle çekmeye girişirken, halkımıza getireceği sonuçları iyi düşünmek gerek. Bize göre şu aşamada, mevcut düzenlerin birinci yöntemle olanak tanımayışı ve beraberinde bir takım olumsuzluklar getirmesi, bizi ikinci yöntemle çalışmaya zorunlu kılmaktadır. Bu işe, yankı uyandırmadan -sessiz- yürüdüğü gibi, hem daha fazla zamana, hem de daha fazla emeğe gereksinimi getirmektedir. Böyle de olsa, halkımızın çıkarı gereği ve çıkan her fırsatı iyi değerlendirmek zorunda olduğumuzdan bu yolu seçtik.

Yaptığımız etkinliklerin kamuoyuna yansımaları yönlerini, örgütsel yapımızı ve hedeflerimizi, önümüzdeki çalışma perspektiflerimizi kitlelere ulaştırabilmek, kendimizi daha iyi tanıtabilmek ve Kürt kadınının kurtuluş mücadelesinde farklı alanlarda yer alacak konuma geldiğini bir kez daha duyurabilmek amacıyla, Kürtçe-Almanca-Türkçe olmak üzere üç dilde, 52 sayfalık bir broşür çıkarıldı.

Fotoğraf sergisi

Beşinci yıla yönelik programımızda bir de fotoğraf sergisine yer verildi. Bununla amacımız, Kürt kadınının içinde bulunduğu konumu, ülkemizde estirilen kirli savaşın Kürt kadınlarına yansımalarını, bu kez kulağa değil de, göze hitabederek kamuoyuna yansıtmaktır. Bir

fotoğrafın ifade ettiğini çoğu kez, söylenen ve söylenmek istenen sözler ifade etmez. Öte yandan, ülkemizdeki vahşeti sadece uzaktan izleyebilen, bunun sıcaklığını gereğince duyumsamayan biz göçmen kadınlar ve özellikle de burada doğup büyüyen genç kesim için, gerçekleri sergilemekte fotoğrafın önemi büyüktür. Bu amaçla 21 Ekim'de, Köln Yüksek

Düzenlediğimiz resim sergisinde, Denge Azadi gazetesi ve HKD Kadın Komisyonu arşivinden de yararlandık.

Tanıtım broşürü

KOMJIN, başta F. Almanya olmak üzere, birçok Avrupa ülkesi ve ülkemiz Kürdistan'da bilinmekle beraber, gerek tarihçesini, gerek perspektiflerini ve gerekse yaptığı çalışmalarını kamuoyuna yeterince yansıttığı söylenemez. Malum, kamuoyunun dikkatini çekebilmek, ya düzene ve

Bilge Acar, söyleşi sonrası kitaplarını imzalarken.

Halk Okulu-VHS ile birlikte bir sergi yapıldı.

Ülkemizin, şu anda en korkunç vahşetlerin uygulandığı kesiminin Kuzey Kürdistan olması nedeniyle, daha çok bu parçaya yönelik fotoğraflar sergilendi. Sergilenen 70 fotoğraftan çok az bir kısmı Uluslararası Af Örgütü ve Medico gibi kurumlardan temin edildi; bir kısmını, KOMJIN tarafından yerinde çekilen resimler oluşturdu. Büyük bir kısmı ise, Kürdistan ve Türkiye'deki demokratik kuruluşlar aracılığıyla temin edildi. Resimlerin temin edilmesi, yaklaşık 10 ay sürdü. Kürdistan'dan film ve fotoğrafların getirilmesi ise, başlı başına bir sorundu. Bir film ve fotoğrafın postayla gönderilmesinde dahi bir endişe duyuluyorsa, bu o ülkenin ne denli güvenilir olduğunu göstermeye yeter bizce! Bu sebepten, hem postada kaybolacağı ve hem de elden göndermenin daha tehlikeli olacağı endişesiyle, istenen fotoğrafların bir kısmının bize ulaşmamasının nedenlerini anlamak zor olmasa gerek. Yaptığımız serginin açılışına, çoğunluğunu kadın ve genç kızların oluşturduğu 150'ye yakın insan katıldı. Bu da, insanlarımızın bu konuya olan duyarlılığını gösteriyor. Bununla, oldukça yararlı bir etkinlikte bulunduğumuzu söyleyebiliriz. Önümüzdeki aylarda, diğer birkaç birimiz de aynı içerikli sergiler düzenleyecekler.

Söyleşi

Kürt yazılı edebiyatında kadın sayısı, ne yazık ki yok denecek kadar az. Kürt kadınının yapısı, ağıt yazmaya; mani, tekerleme ve atasözü üretmeye yatkın olmasına karşın, bunları yazı diline dökabilen kadın da, bilindiği kadarıyla yoktu. İşte, bunu yazıya döken ve bir kitap halinde çıkaran Avrupa'da yaşayan Bilge Acar, ağıt yazan ilk Kürt kadını niteliğini taşıması itibarıyla bizim için kaçırılmaz bir fırsattı. KOMJIN olarak, bu amaçla 25 Kasım'da, yine Yüksek Halk Okulu-VHS ile birlikte, Bilge Acar'la bir söyleşi düzenledik. Söyleşiye 50'den fazla insan katıldı. Acar, okuduğu Kürtçe ağıtlarla, kulağımızdaki pası, bir nebze olsun sildi; dilimizin güzelliğini ortaya serdi. Hangi etkenlerin kendisini yazmaya ittiğini, Kürt kadınının önündeki engelleri ve nedenlerini dile getirdi. Bir Kürt kadınının bununla bir çığır açmış olduğu düşünülürse, Kürt kadınları için önemli bir adımdır bu. İşte bu nedenle, bu etkinliğin de 5. yıl kutlamaları arasında yer almasını uygun bulduk.

Uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı

Son olarak 9-11 Aralık tarihlerinde düzenlediğimiz "Uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı" ise, çalışmalarımızın en önemli boyutunu oluşturdu.

Diğer etkinlikler

Örgütümüzün 5. yılı, yayın organımız JİYAN'ın 10. sayısı olması nedeniyle, ulusal renklerden oluşan bir amblemle logo değişikliğine gidildi.

Yine 5. yılımız nedeniyle, ulusal renklerimiz sergileyen ve Kürtçe atasözü ile birlikte "KOMJIN 5. Yılında" ibaresini taşıyan bir tükenmez kalem çıkarıldı.

Newroz ve benzeri önemli günlerde, üyelerimizin giyerek sergilemeleri amacıyla, siyah üzerine ulusal renklerden (yeşil, kırmızı, sarı) "KOMJIN" ambleminin yazılı olduğu bir tişört bastırıldı.

KOMJIN'ın kuruluşu öncesi ve geçen süre içerisinde geldiği konumu görüşmek ve değerlendirmek üzere, bazı birimlerde "Beş Yıl Önce, Beş Yıl Sonra KOMJIN" konulu seminerler düzenlendi.

Sonuç olarak, bütün bu çalışmalarda, gerek F. Almanya'nın son zamanlarda takındığı Kürt politikasının olumsuzlukları ve gerekse profesyonel kadromuzun olmayışı karşısında büyük zorluklarımız oldu. Maddi kaynak sağlamada da ha keza, hükümet politikasının etkisini görmek mümkün.

Daha önceleri Kürt ve kadın konusunda duyarlı olan basın ve yayının da giderek duyarsız kalması, kadın kuruluşlarının yeterli ilgiyi göstermeyişi bizim zorluklarımızdır. Buna rağmen, yılmadan çalışacağımıza inanıyorum. Bu inançla daha başarılı eylemlere...

KOMJIN Wuppertal'den resim yarışması

Servet Daş

KOMJIN Wuppertal Birimi'nin "Internationalen Jugend und Begegnungszentrum" ile birlikte düzenlediği resim yarışmasının ödül töreni, 17 Şubat 1995 günü yapıldı. "Hayallerim ve Ben" adıyla düzenlenen yarışmada, yaklaşık 50 anaokulu ve ilkökul çocuğunun yaptığı 60 resim yer aldı.

Pedagog-şair Hüseyin Kalaycı, ressam Cemal Abdo ve psikolog Knobuch'dan oluşan seçici kurul tarafından yapılan değerlendirme sonucu, 5 resim ödüle layık görüldü.

Saat 15.00'de "Nachbarschaftsheim"da yapılan ödül töreni, saat 16.30 sıralarında sona erdi.

4-6 ve 7-12 yaş grupları ile Jüri Özel Ödülü olmak üzere üç dalda dağıtılan ödülleri, Yabancılar Meclisi Başkanı Arif İzgi verdi.

Dallarında şu çocuklar dereceye girdi:

4-6 yaş grubu; birinci Nina (Kürt), ikinci Derman (Türk).

7-12 yaş grubu; birinci Kristofer (Alman), ikinci Nasima (Faslı).

Jüri Özel Ödülü; Nejat (Faslı).

Ödül töreninde 12 yaşındaki Barış Parlak'ın, org ve elektro gitarı eşliğinde sunduğu müzik dinletisi ve bir sihirbaz tarafından yapılan gösteri çocuklar tarafından beğeniyle izlendi.

1. Uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı

Örgütümüz KOMJIN; 9-11 Aralık tarihlerinde Köln'de, "1.uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı"nı düzenledi. Konferansa farklı siyasi görüşlerden 130'u aşkın Kürt, Türk, Çerkez, Süryani ve Alman kadını katıldı. Biz Kürt kadınları için, tarihi öneme sahip bu konferans, bilinçli olarak 9-11 Aralık tarihlerine denk getirildi. Bununla, 10 Aralık 1948 yılında kabul edilen "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"ne imza atan Türkiye'nin, 1994 10 Aralık'ta bir kez daha, başka bir boyutta kınanması amaçlandı. Konferansın yapılaş amacı ise, ülkemizde sürdürülen kirli savaşa karşı kadınların daha duyarlı hale getirilmesi, uluslararası arenada sömürgeci güçlerin kınanmasını sağlamak ve çeşitli uluslardan kadınlarla ortak perspektifler oluşturmaktır. Bundan hareketle, sadece F.Almanya'daki kadın kuruluşları ve kurumlarıyla sınırlı kalmanın yetersiz olacağı düşünülerek, Avrupa'nın diğer ülkelerinde yaşamakta olan Kürt kadınlarının da sorunlarını ve içinde yaşadıkları toplumun, kendilerine bakış açılarını irdelemek amacıyla, geniş kapsamlı yapılması öngörüldü. Bunun üzerine, konferansa Almanya dışında Fransa, Hollanda, İngiltere, İsveç ve İsviçre gibi Avrupa'nın diğer ülkelerinden konuşmacı olarak kadınlar davet edildi. Ayrıca, Kürt kadınının Avrupa'ya geliş nedeninin ve içinde bulunduğu konunun, Kürdistan'daki koşullarla doğrudan ilintili olduğunu belirtmek ve ülkemizde yıllardan beri estirilen kirli savaşların olduğu boyutları, yaşanan vahşetleri, bizzat yaşayanların kamuoyuna yansıtılmalarını sağlamak amacıyla da, Kürdistan'ın her dört parçasından birer konuşmacı getirildi. Öte yandan, Kuzey Kürdistan'daki kadınların, diğer parçalardan farklı olarak, Türkiye metropollerinde Türk kadınları ve diğer azınlık kadınlarla içiçe yaşamalarının bugünkü boyutunu ve Türk hükümetinin estirdiği terörün tüm kesimlere yansıtış biçimini, daha iyi sergileyebilmek için de, Türkiye'de kadın kuruluşları içinde aktif çalışan bir kadın getirildi.

Konferansa konuşmacı olarak davet edilenlerden de anlaşılacağı gibi, program oldukça yüklüydü. Programı, aşağıdaki ana başlıklı konular oluşturuyordu:

- F.Almanya'da göçmen kadınlar ve mültecilerin konumu, toplumsal ve

sosyal sorunları.

- Almanya'da Kürt kadınları ve genç kızların konumu

- Göçmenliğin, kadın üzerindeki psiko-somatik etkenleri

- Avrupa'da göçmen kadın olmak ve örgütlenme koşulları

- Almanya'da

- Fransa'da

- Hollanda'da

- İsveç'te

- İsviçre'de

- Türkiye'de kadın olmak ve örgütlenme koşulları

- Kürdistan'da kadın olmak ve örgütlenme koşulları

- Kuzey Kürdistan

- Güney Kürdistan

- Doğu Kürdistan

- Güneybatı Kürdistan

- Milliyetçiliğin ve militarizmin kadınlar üzerindeki etkisi

- Kadın örgütlenmesinde perspektifler - konferans sonucuna ilişkin taleplerimiz.

Konferansa konuşmacı olarak davet edilenlerden İsviçre'deki temsilci, oturum alamayışı nedeniyle; "F. Almanya'da genelde yabancı kadınlar, özelde Kürt kadınlarının yasal konumları"ni işlemek üzere, de "Almanlarla Evli Yabancı Kadınlar Derneği - IAF" adına katılması gereken Sabine Krichhammer-Yağmur, rahatsızlığı nedeniyle katılamadılar.

Konferansa 100-120 kişinin katılımı beklenirken, 150'ye yakın kadın katıldı. Katılanların küçümsenmeyecek bir kesimini Türk, Çerkez ve diğer azınlıklardan kadınlar oluşturuyordu. Bizce konferansın en olumlu yanlarından biri de buydu. KOMJIN, öteden beri Türkiye'de demokrasi ve insan haklarının, Kürt ve Türk halkla-

rının ortak verecekleri mücadele ile sağlanabileceğine ve Kürt kadınlarının, Türkiye'deki diğer halklardan kadınlarla eşit şartlar içerisinde yaşam koşullarının bulunduğu olan inancını sık sık dile getirmiştir. Bu inançla da böylesi bir konferansa, gerek birey olarak ve gerekse kadın kuruluşu olarak, bir çok Türk kesimini davet etmeye özen gösterdi. Köln ve çevresinde Türk kadınlarının yer aldıkları çeşitli kuruluşlardan davet edilen onlarca kadından sadece 4-5 kişi katılırken, Hamburg ve Bremen gibi uzak kentlerden katılma gereği duyan Kürt olmayan kadınların, duyarlılıkları gözden kaçmadı. Türkiye'nin böylesi insanlara, daha çok ihtiyacı vardır.

Konferans 9 Aralık Cuma günü, akşam saat 20.00'de KOMJIN genel başkanı Z. Rewşen'in açılış konuşmasıyla başladı. Rewşen konuşmasında, "Kürt kadınları ulusal kurtuluş mücadelesinde zaman zaman yer almış iseler de, toplumsal yapımız ve değer yargılarının olumsuzluklarını sürekli omuzlamak zorunda bırakıldıklarından, yakın zamana kadar arka planda kalmanın ötesine gidememişlerdir. Elbette cinsiyetinden ötürü uğradığı ayrımcılık, sınıflı toplumun egemen kıldığı erkek üstünlüğü ve bunun beraberinde getirdiği sömürü düzeni, hangi ulus ve sınıftan gelirse gelsin, tüm kadınlar için geçerli. Ancak, evrensel nitelik taşıyan bu ayrımcılıklara ek olarak "ulusal kimlik" sorunu ile karşı karşıya bulunan Kürt kadını, bu ayrımcılığı bile kimliğinden ötürü farklı boyutlarda yaşamaktadır" şeklinde ifadelerle yer verdikten sonra, Kürdistan'daki son gelişmelerden örnekler vererek

konusmasını. "Böyle bir ortamdan dolayısıdır ki, Kürt kadını, sınıf ve cinsiyete dayalı evrensel sorunlardan önce, ulusal kimlik savaşımını vermek durumundadır" şeklinde sürdürdü. Rewşen, Kürt ve Türkiye halklarının birlikte verecekleri mücadelenin önemine de değinerek, konuşmasına son verdi.

Daha sonra konuşması gereken Sabine Krichhammer'in gelemeyişi nedeniyle, konferansa katılanların beklentileri ve katılım gerekçeleri üzerine görüşler belirtildi. İki saat süren bu bölümde söz alanların anlatımları, hem böyle bir konferansa duyulan gereksinimin önemini, hem Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşa karşı kadınlardaki duyarlılığını ve hem de kimlik arayışı içinde bulunan bir çok genç kızın, bu konferansı kendilerine bir zemin olarak gördüğünü ve o nedenle gelindiğini ortaya seriyor-

du. Bir genç kızın, "Ben Kürt müyüm yoksa Türk müyüm, bilemiyorum. Ancak, davul-zurna çaldığı zaman, yerimde duramayışından, Kürt olduğumu anlıyorum." Bir başkasının, "Annem de babam da Türk olduğumu söylüyorlar. Ama doğru dürüst Türkçe bilmiyorlar. Ben Kürt olduğumu söylüyorum, inandırıcı olamıyorum", bir diğersinin, "Kürt olduğumuz nasıl anlaşılıyor?", "Ben bu konferansta bunu öğrenmeye geldim" şeklindeki ifadeleri, bu konferansa verilen önemi ve genç kızlarımızın kimliklerine sahip çıkmadaki çabalarını gösteriyordu. Bu anlamda, konferansın en güzel yanlarından biri de, çok sayıda genç kız ve öğrencinin yer almasıydı.

Konferans, 10 Aralık Cumartesi günü, "F.Almanya'da Kürt kadınlarının ve genç kızların konumu"nu ele alan Gulê ile devam etti. Gulê konuş-

masında, dış göçün nedenlerini belirttikten sonra, Almanya'da yaşayan Kürt kadınlarını, çalışan/çalışmayan - tek başına yaşayan - mülteci kadınlar ve genç kızlar şeklinde kategorilere ayırarak yer verdi.

Ondan sonra, "Göçmenliğin kadınlar üzerindeki etkileri"ni anlatmak üzere, Dr. Hatice Karahan sözünü aldı. Kendi mesleki deneyimlerine dayanarak konuyu ele alan Karahan, çeşitli örneklerle göçmenliğin kadınlar üzerindeki psikolojik etkilerini, ikinci sınıf insan konumunun beraberinde getirdiği olumsuzlukları, farklı kültürel ve sosyal yapıların kadınlara getirdiği güçlükleri dile getirdi.

Daha sonraki KOMJIN temsilcisi M. Şahin de, kadın örgütlenmesinin gereği ve bundan hareketle KOMJIN'ın oluşumunu, kuruluş nedenini ve amaçlarını sundu. Almanya'da yaşayan tüm yabancı kadınların bir çok

"Kürt kadın kimliği, ulusal, sınıfsal ve cinsel sömürüyü birlikte yaşayan bir kimliği ifade ediyor"

Neval

Kuzey Kürdistan'da bugün, tüm hızıyla süren bir "kirli savaş" yaşanmaktadır.

Sürdürülen bu kirli savaşın "jenosid" aşamasına geldiği, Kürtlerin kendi yurtlarında mültecileştiği, insanların sorgusuz-sualsiz gözaltına alınıp katledildiği, işkencelerde, köy meydanlarında cinsel taciz ve tecavüzün had safhaya ulaştığı böylesi yaktıcı bir süreçte "Uluslararası Kürt Kadın Konferansı" bizim için çok büyük bir anlam taşıyor. (...)

Türkiye Cumhuriyeti devletinin, geleneksel siyasetinin bir parçası olan ve çıkmaza giren "topyekün savaş", Kürt ulusunu ve onun ulusal-toplumsal muhalefetini yoketme amacı güdüyor.

Son bir-iki yıl içerisinde Kürt halkına karşı sürdürülen savaş sonucu binlerce insan yaşamını yitirmiş, 2000'i aşkın köy yakılıp-yıkılmış, boşaltılmıştır. Kalan yerleşim birimleri de birer "toplama kampı" haline dönüştürülmüştür. İnsanlar, kendi topraklarında mülteci konumundadırlar ve yaşadıkları topraklara izinli olarak girip-çıkma zorunda kalmışlardır. (...)

En temel insan hak ve özgürlüklerinin sınırlandığı ya da tümüyle ortadan kaldırıldığı bu baskı ve zulmün yaşandığı ortamdan bütün Kürt halkı etkilenirken, kadınlar ve çocuklar büyük oranda yara almaktadırlar.

Herşeyden önce Kürt kadını sömürge bir ulusun kadınıdır ve bundan dolayı da hem sömürgeci zordan ve baskıdan, hem de geri toplumsal yapı ve katı feodal değer yargularından etkilenmektedir. (...)

Kürt kadını diğer dünya kadınlarıyla benzer birçok sorunu yaşar. Ne var ki bir de farklı bir boyutla da donanmıştır Kürt kadınının sorunu. O da, henüz ulusal kimliğinden yoksun oluşu ve dolayısıyla ülkesinin tüm bireyleriyle sömürgeci-ırkçı despot bir yönetim altında yaşıyor olmasıdır. (...) Devletin Kürt halkı üzerinde uyguladığı jenosidler ve sürgün ettirme politikalarından dolayı Türkiye metropollerine yoğun

göçler yaşanmaktadır. Göç sonucu metropollerin kenar mahallelerine gelen bu kitle yığınla sorun yaşar. Kadın ise yaşamı boyu görmediği, yaşam şekliyle birebir çelişen bu ortamlarda kültür şokuna uğrar. Türkçe bilmediği için çeyreçle iletişim kuramaz. Son dönemlerde gelişen Türk milliyetçiliği, bu iletişimsizliği daha da boyutlandırır. (...)

Bir bütün olarak kadın sorununun çözümü çok yönlüdür. Toplumsal demokrasinin oturması, kadın-erkek ilişkilerinin eşitlik temelinde ilerlemesi, kadının üretime aktif katılımı ve emeğinin karşılığını alabilmesi, aile ilişkilerinde kadının özgür bir statüye sahip olması, toplumsal dinamiklerinin harekete geçmesi, beraberinde kadın sorununun çözümü önündeki birçok engeli aşmaya zemin hazırlar. Ancak bu süreci yakalayabilmenin de özgün bir yönü vardır: O da, bugünden kadın örgütlenmeleri oluşturmaktır. (...) Kadınlara uygulanan cins ayrımcılığı ve kadınların yaşadıkları buna bağlı sorunlar, içinde buldukları ulusun ve sınıfın koşullarından ve sorunlarından ayrı düşünülemez. Bu nedenle kadın sorununun yaşanış biçimi ve çözümü kadının ait olduğu toplumsal sınıf ve katmana, yaşadığı coğrafyaya, hatta yaşadığı kültürel-sosyal ortama göre de farklılıklar gösterir. Bu nedenle de sorunu diğer kadınlara nazaran daha katmerli yaşayan Kürt kadını için de ayrıca ulusal boyunduruğun kalkması acil bir gerekliliktir. (...)

Kürt kadını kimliği, ulusal, sınıfsal ve cinsel sömürüyü birlikte yaşayan bir kadın kimliğini ifade ediyor. Bu nedenle de Kürt kadını hem ulusal demokratik mücadeleyi, hem de kadın olarak kurtuluş mücadelesini kaynaştırmış ve bütünleştirmiş bir biçimde sürdürmek zorundadır. Kürt kadınlarının özgürleşebilmeleri, kendi yığımsal ve demokratik örgütlenmelerini yaratmak ve özgürleşmelerinin önündeki engellere karşı mücadele etmeleriyle mümkündür. Elbette, Kürt halkı üzerindeki baskı ve sömürü devam ettiği sürece, Kürt kadının özgürlüğü ve kurtuluşundan söz edilemeyecektir. Ancak engellerin kaldırılması ve ön koşullarının gerçekleştirilmesi sürecinde, Kürt kadınlarının kendi kimlikleriyle var olabilmeleri gerekir. (...)

"Ben bundan sonra Anadolu'da kadın hareketinin motorunun Kürt kadınları olacağını düşünüyorum"

Defne Deniz

(...) Kadınlık durumları, iktidar ilişkileri içinde her birey-kadın için çeşitli hiyerarşilerden farklı biçimde etkilenecek oluşur. (...)

Genel olarak Türkiye'deki çalışan kadınlar cinsiyetleri nedeniyle işgücü piyasasında ayrımcılığa uğramaktadırlar. Kadınlar erkeklerden farklı mesleklerde, farklı alanlarda ve farklı statülerle çalışmaktadırlar. 1990 yılında çalışan kadınların yüzde 74'ü tarımda, yüzde 7'si sanayide ve yüzde 12'si hizmet sektöründe çalışmakta iken, tüm çalışan erkeklerin yüzde 34'ü tarımda, yüzde 24'ü sanayide ve yüzde 34'ü hizmet sektöründe çalışmaktadır. Görüldüğü gibi kadın işgücü yoğun bir şekilde tarımda toplanırken, erkek işgücü bu üç sektör arasında hemen hemen eşit bir şekilde dağılmıştır.

İki cinsin istihdam edilme statüleri ise; çalışan kadınların yüzde 68'i aile içinde ücretsiz işçi ve yüzde 25'i ücretli ve kendi hesabına çalışan iken, çalışan erkeklerin yüzde 14'ü ücretsiz aile işçisi ve yüzde 82'si ücretli ve kendi hesabına çalışandır.

Meslek ayrımları açısından yapılan analizler kadınların daha çok düşük kategorilerde ve geleneksel olarak kadınlara yüklenen ev içi işlere benzer mesleklerde çalıştıklarını göstermektedir. (...)

Çalışan kadınların sadece yüzde 6'sı sosyal sigortalıdır. Bu yüzden ücret farklılıklarını sağlıklı bir şekilde saptamak mümkün olamamaktadır. Çalışanların eğitim düzeyleri açısından son yirmi yılda cinsler arasındaki farkın epeyce azaldığını söyleyebiliriz, ancak çalışan kadınların 2/3'ünün halen okuma-yazma bilmediklerini de gözönünde tutmalıyız. 1990 yılı itibarıyla, Türkiye'deki 12 yaş ve üstü kadınların yüzde 33'ü çalışıyor. Burada hemen belirtmeliyim ki, kadınların yüzde 67'sinin çalışmıyor gözükmesi, onların çalışmadığı anlamına gelmiyor. İstatistikler hazırlanırken çalışmanın tanımlanması pek çok kadını tanım dışı bırakıyor. (...)

Okuma-yazma bilmeyen kadınların oranları bölgelere göre şöyle:

Marmara yüzde 20.6, Orta Anadolu yüzde 26.2, Ege yüzde 26.5, Akdeniz yüzde 31.2, Karadeniz yüzde 33.8, Doğu Anadolu yüzde 49.4, Güneydoğu Anadolu yüzde 60.3.

Bütün bölgelerde kadınların okuma-yazma bilmeme oranı erkeklerin iki buçuk katıdır. Öte yandan Türklerin yoğun olarak yaşadığı Marmara bölgesinde kadınların okuma-yazma bilmeme oranı, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı iki bölgedeki okuma-yazma bilmeyen erkek oranından daha düşük. (...)

Türkiye'de bütün ayrımların derinleştiği bir süreç yaşıyoruz. Ekonomik bunalım giderek daha boğucu hale geldi ve bunalımın çözümü üzerine geliştirilen politikalar kitlelerin hayatını daha da çekilmez hale getirdi. Cinsiyetçilik ve bunun kadınlar üzerinde oluşturduğu baskılar arttı. Yine de ne sınıf ne de cinsiyet ayrımları artık kadın kütelerinin ve örgütlü kadınların gündemine önemli bir yer tutmuyor. Aksine

derinleşen milliyetçilik her iki ulustan kadınların kafalarında kendilerince gayet haklı zeminler buldu ve meşrulaştı. (...)

Öte yandan kadınlar cinsiyet kimlikleri yerine milliyet kimliklerini öne çıkardıklarında, kendilerini kadın olarak ifade etmekten vazgeçiyorlar ve kadınlık durumlarının kendilerine kazandırdığı radikalliği de terk ediyorlar. (...)

Ben kendimi yakın zamana kadar 'Türk' olarak hiç tanımlamamıştım. Ancak bir-iki sene kadar önce Türk olmanın bütün nimetlerinden yararlanırken kendimi 'Türk' olarak hissetmiyordum diye şu anda Anadolu'da yaşananlardan payıma düşen sorunluluğu taşımamamızı edemeyeceğimi fark ettim. Bu farkediyse beraber, kendimi 'Türk' olarak hissetmem de tüm yaşamım boyunca Batı'da yaşayan bir Türk kimliğiyle var olduğumu itiraf ettim. (...)

'80'lerin ikinci yarısından sonra yükselen feminist hareketten etkilenerek radikalleşen geleneksel örgütlerdeki kadınlar, milliyetçilik rüzgarıyla savrulmuş, bir zamanlar Atatürkçü olduklarını hatırladılar ve aşıllarına döndüler.

Yükselen Türk milliyetçiliği kendini iki kaynaktan besliyor; biri Kürt hareketine karşı 'vatanın bölünmez bütünlüğü' savunusu; diğeri ise yükselen ve ortaya konuş biçimiyle bir halk hareketi olarak gözükken İslamcı harekete karşı 'laisizm'in' savunusu. (...)

Kadınları bütün bu olan bitenden farklı biçimlerde etkileniyorlar. Özellikle yerel seçimlerden sonra İslamcı hareketin yükselişinden doğan korku Türk kadın hareketini 'Atatürk'e ve devrimlerine sahip çıkma' noktasına taşıdı. Henüz ortalıkta yoğun bir biçimde görülmemekle beraber, savaşta çocukları ölen anneler üzerine 'şehit anneleri' söylemi devlet ağzından kimi kadın örgütlerinin ağzına yavaş yavaş taşınmakta.

Milliyetçi anlayış çerçevesinde kadın kendi ulusunun devamı için doğurmaya ve yetiştirdiği çocuklarını vatan savunması uğruna ölmeye yollanmalıdır. Milliyetçiliğin temelinde vatan, vatan, ulus ve devlet üçlemesinin harcı, o milletin olan kadınlar üzerinde, o milletin erkeklerinin ve devletinin egemenliğidir. Kadınlar milli kimliklerini kadın kimliklerinin önüne çıkardıkları sürece 'kadın' olmaktan ve kadın olarak sömürülmekten, bedenlerine ve emeklerine el konulmasından kurtulamayacaklardır. (...)

Kadınlar, kadın kimlikleriyle, bir süredir açmayı başardıkları yaşam alanlarını yitirdiler. Ve bence bunun sorumluluğu kadınlarındır.

Türk kadınları radikalliklerini yitirdiler. Ben bundan sonra Anadolu'da kadın hareketinin motorunun Kürt kadınları olacağını düşünüyorum. Hiç birimiz bu dünyanın dışında değiliz. Bu dünyanın dışında çözümler üretmemiz mümkün değil. Bu yüzden kadınlar bulunabilecekleri her yere girmeliler; ancak, girdiğimiz bu yapılardan üzerimize bulacak olan milliyetçilik, cinsiyetçilik, ırkçılık ve diğer her türlü tahakküm kaynağı ayrımcılıktan bize bulayanlarla baş etmek de bizim sorunluluğumuzdur. (...)

yönde ezildiklerini, ancak Kürt kadınlarının, F.Hükümet tarafından güdülen ulusal ayrımcılık politikasıyla, çok daha fazla baskı altında olduklarını belirten Şahin, "KOMJIN; F.Almanya'da çok yönlü sorunlarla donanmış Kürt kadınlarının durumunu kamuoyuna taşıma, onun sorunlarını kısmi de olsa çözümlenmesinde ve daha fazla sahip çıkmalarını sağlamada önyak olmak için kuruldu" di-

yerek, örgütlenmenin gereğini vurguladı. KOMJIN'in kurulmasıyla, Kürt kadın hareketinde yeni bir çığırın açıldığını, bir çok kadın kuruluşunun, KOMJIN'dan esinlenerek örgütlenmeye gittiklerini, Komjin çatısı altındaki kadınların bir çok konuda yetkinleştiklerini, yaptığı etkinliklerle Almanya başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerinde de Kürt kadınlarını temsil eden bir konumda olduğunu

belirtti. Daha sonra da, KOMJIN'in hedeflediği, ancak yeterli olmayan alanlarını sıraladı.

Bu bölümün bitiminden sonra tartışmalara geçildi.

Almanya'daki genel durum işlendikten sonra, Avrupa'nın diğer ülkelerindeki kadınların konumu ele alındı. İlk konuşmacı olarak, Fansa'dan B.Acar konuşmasını sundu. Acar, Kürt kadınının, genel olarak her Av-

rupa ülkesinde aynı konumda olduğunu, bu nedenle de bundan çok, kadın örgütlenmesindeki zorluklara değinmeyi daha önemli bulduğunu belirterek, bu doğrultuda konusunu ele aldı.

B. Acar'dan sonra, Hollanda'daki durumu sunmak üzere, F. Dikmen'e söz verildi. Dikmen, "Neden bağımsız kadın kurtuluşu ve örgütü" - "Hollanda'da göçmen kadın olmak" - "Yeni yabancılar politikası ve yabancılar yasası" - "Kürt kadınları ve örgütlenme" başlıklarıyla konusunu sundu. Böyle bir konferansın, Kürt kadınları açısından büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulayan Dikmen, Alman-Kürt-Türk ve olabildiğince diğer yabancı kadın örgütlerinin dayanışma içinde bulunmalarını görmekle duyduğu sevinci de belirtmeden edemedi. Ayrıca kendisine özgü bazı kavramlarla da, konuşması oldukça ilgi çekiciydi.

"Kürdistanlı Kadınlar Birliği-İsveç" adına katılan Beniye Cigerxwin de, çalışmalarını hakkında bilgi verdikten sonra, İsveç'teki Kürt kadınlarının yaşamına değindi. Kürt kadınlarının İsveç'teki durumlarının, Kürdistan'daki konumlarından çok farklı olmadığını, toplumsal değer yargılarını, göçmenlik durumunda da sürdürdüklerini dile getirdi. En büyük zorlukların, Avrupa'da yetişmekte olan çocuklarla ebeveynler arasındaki anlaşmazlıklarda yattığını söyleyen Cigerxwin, bu konuda kendilerine çok görevlerin düştüğünü, ancak İsveç'te kadınların kendilerini yetiştirmeleri için her türlü olanak verilmesine karşın, Kürt kadınlarının buna çaba harcamadıklarını belirtti.

Konuşmasını Kürtçe yapan Beniye Cigerxwin bundan ötürü alkış toplarken, kendisi de konuşmaların

Kürtçe yapılmayışını sert eleştirdi. Aslında eleştirisinde haklıydı da. Ancak ne var ki, Türk devletinin asimilasyoncu politikasını, o denli yaşamadığı için katılanların neden Kürtçe yapılmasını istediklerine hak veremezdi.

Yine İsveç'ten KOMKAR kadınlar grubu adına katılan S. Yıldız da, İsveç'teki Kürt kadınlarının, tanınan bazı haklardan gereğince yararlanmadıklarından yakılarak, bunda ka-

dınların kendilerinin hatalı olduklarını belirtti. Ayrıca, anadil konusunun önemine değinen Yıldız, İsveç'te bu olgunun yerleşmesinde duyduğu sevinci ve tüm annelerin buna özen göstermeleri gerektiğini vurguladı.

Diğer bölümün sonunda olduğu gibi, bu bölümün sonunda da tartışmalara geçildi. Konuların içeriğine yönelik sorular soruldu, görüşler belirtildi.

"Türkiye'de kadın olma" konusu, en çok ilgiyle dinlenen konulardan biri oldu. Konuyu işleyen D. Deniz, 1980'den 1990'lı yıllara kadar, devlet istatistikleri, Dünya Bankası Raporları ve gazetelerdeki verilere dayanarak ele aldı. Oldukça doyurucu ve yoğundu. Türkiye'deki kadınları ele alırken, doğu-batı kıyaslamasındaki veriler, Kürt kadınının gerek eğitim, gerek iş, ve gerekse sağlık konumunu açıkça ortaya seriyordu. D. Deniz, ayrıca son dönemlerdeki göç durumunu da net bir şekilde anlattı ve buna karşı takınılan tavırlarla ile gelişen milliyetçiliğin olumsuzluklarını dile getirdi.

İlgiyle beklenen bir konu da "Kürdistan'da kadın olmak" konusuydu. İlk konuşmaya başlayan Neval, Kuzey Kürdistan'daki gelişmele-

"Politik çalışma kadınların konumlarını iyileştirmede önemli bir ögedir"

Gülê

(...) Kürt kadınların durumunu, iki ayrı dünya, iki ayrı ilgi alanları arasında kalmış olmaları belirlemektedir. Buna ek olarak ayrı bir etnik grup olarak tanınmaktan, Türk, İranlı veya Arap olarak işlem görmekteyiz. Davranış biçimlerindeki ve yönelimlerindeki bu çok yönlülük, yabancılaşma ve güvensizliğin yanısıra, kadın olarak özel, bireysel konumlarını iyileştirme yönünde bir şans da doğurmaktadır. (...)

Sosyal yalıtımları yetersiz dil bilgileri ile de artıyor. Ama iyi derecede Almanca konuşabilen az sayıdaki kadın bile, kendi içine kapanmayı körükleyen bir ayrımcılıkla karşılaşılıyor. (...)

Genç kızların durumu daha değişik gözüküyor. Kürt kızları F. Almanya'da yabancı ve etnik gruba ait olmak yüzünden çifte yük altındalar. Yabancı ve Kürt olarak yaşadıkları kimlik bunalımını, "Ben bir Kürt kadınıyım, Türkçe konuşuyorum, Almanca düşünüyorum" diyen genç kızın örneği çok iyi ifade ediyor. (...)

F. Almanya'daki sığınma yasası sığınma talebinde bulunanlara belli bir oturma süresi güvencesi vermiyor, başvuruların sadece yüzde 5'i sığınmaya hak kazandırıyor. Bunun anlamı sığınma talebinde bulunanların yüzde 95'inin sürekli sınır dışı edilme korkusuyla yaşadığıdır. (...)

Erkekler olsun kadınlar olsun, bu ülkede haklarının tarihi ile ilgili kaynaklara ulaşma ve bunu özümseme, politik çalışmaya dönüştürme imkanına kavuştular. (...) Politik çalışma kadınların konumlarını iyileştirme yolunda önemli bir adım ve kadınlar arasındaki dayanışmayı güçlendirici bir ögedir. (...)

Bu arada erkekler de, kadınların katılımı olmaksızın toplumsal değişimlerin imkansızlığının bilincine vardılar. Bir ölçüde olsun, kadınların politik etkinliğini kabullenmeye, erkek ve kadının eşitliğine yönelik tavizlerde bulunmaya hazırlar. Ancak genel eşitliği savunan ve politik olarak etkin erkeklerin bile bazan kadınlara kendi savundukları ile örtüşecek şekilde yaklaşmadıkları gözlemleniyor; teori ve uygulama arasında gerçek bir uçurum meydana çıkabiliyor.

ri, yaşanan vahşetleri ve kirli savaşın sonuçlarını anlattıktan sonra, Kürt kadınının sosyal ve kültürel yapısına, toplumsal değer yargılarının kadınlara yansımalarına değindi. Metropollere göçü önleme nedeniyle Türk hükümetinin kamplar oluşturduğunu, büyük kentlere sokulmayan Kürtlerin durumlarının acil olduğu, bu konuda vakit geçirmeksizin yardımda bulunulması gerektiğini önemle vurguladı.

Daha sonra da, militarizmin kadınlara yansımalarını dile getirerek, gerek

savaş dönemi ve gerekse savaş sonrası, yarattığı tahribatların boyutlarını örneklerle sergiledi. Kürdistan'da yaşananların, bunun en somut örneği olduğunu belirtti.

Güney Kürdistan'daki durumu işleyen Ş. Aqrawi ise, Kürdistan Krallığı, Irak Krallığı, Irak Cumhuriyeti dönemlerinde ve 1974-1991 yılları arasındaki dönemlerde Kürt kadınlarının örgütlenme durumları ve etkinliklerini dile getirdikten sonra, 1991 ayaklanmasına yer verdi. Daha

sonra, 19 Mayıs 1992 seçimleri ve G. Kürdistan'ın bugünkü konumuna değinerek, yeni yapılanmadaki zorlukları ve yaşam koşullarını anlattı. Kadın örgütlenmesi konusunda da, partilere bağlı kadın kollarının olduğunu, bu kadın kollarının ortak bir örgütlenme yönünde tüzük çalışmalarının olduğunu ve bunun, parlamentoya sunulduğunu belirtti.

Doğu Kürdistan adına söz alan Şilan da, diğerleri gibi ülkenin içinde bulunduğu genel konumu dile getir-

"Biz göçmen kadınlar zengin ve beyaz Avrupalı karşısında yoksul, güneyli ve siyahız"

Fatma Dikmen

(...) Yaşadığımız ortamda gittikçe sıkışıyoruz. Şimdilik hala "ortak evimiz" şarkılarının söylendiği Batı Avrupa, zengin, kuzey ve beyaz. Yani "üstün"ü, "yukardaki"ni simgeliyor. Bizler ise öncelikle göçmeniz. Yani iradi veya gayri iradi olarak, yaşadığımız mekanlardan, başka diyarlara göçüp gelmişiz. Kadın olma kategorisi ise başlıbaşına bir zorlu mücadeleyi çağırıştır. Biz göçmen kadınlar, bu durumda zengin ve beyaz Avrupalı karşısında yoksul, güneyli ve siyahız. Biz Kürt kadınları ise siyahın da siyahız. (...)

Toplumsal düzeni bir tek çelişkiyle açıklamak mümkün değildir. Çeşitli egemenlik ilişkileri ve bu ilişkilerin tarafları olan kadın ezilmişi, ikincilliği sorunu, ayrı örgütlenmeyi gerektiren özgüllükler taşır.

Bu sorun, salt emek-sermaye veya ezen ulus-ezilen ulus çelişkisi ile açıklanamaz. Ancak, bu ezme ve ezilme biçimleriyle içiçe geçmiş olarak vardır. Bütün kadınlar, farklı özel ve kamusal alanlarda emek harcadıklarına göre, birbirinden farklı kadın kesimlerinin özgül konuları, ihtiyaçları ve öncelikleri var demektir. (...)

Bizi köleleştiren cinslere göre işbölümü ve ilgili değer yargıları sistemi ortadan kalkmadıkça bedenimiz, emeğimiz ve kimliğimiz bize ait olmayacaktır. Kadın mücadelesi böylece politik iktidara çarparak, onunla çatışarak ilerleyecektir.

İşte bu nedenle kadınların radikal kurtuluşunu temel alan bağımsız kadın örgütlenmesi, platformları, grupları zorunludur diye düşünüyorum. (...)

Hollanda'da seksene yakın azınlık grubunun fiziki varlıklarına dayanarak çok kültürlü bir toplum olunduğu ileri sürülür. Çok kültürlülük önyargısız yaklaşım, saygı ve kültürlerin eşit konumlarında kaynaşmaları ile oluşacaksa, bu yeni kültür artık biri ya da öteki değildir. Ama ikisinin de en iyi yanlarını alarak kaynaştırmıştır. Kültürlerin, dillerin hiyerarşisi söz konusu olmamalıdır. Yaşadığımız ilişkiler ise, bunun tersini gösteriyor.

Özellikle son yıllarda ivme kazanan Avrupa entegrasyonuna bağlı olarak; yabancılara yönelik politikalar gittikçe daha baskıcı ve dışlayıcı boyutlar kazanıyor. (...)

Bu ayrımcı ve yanlış yönlendirmeler sonucu, toplumda ayrımcılık derinleşiyor, milliyetçilik ve ırkçılık yükseliyor. Marjinal gruplar yanında, örgütlü ırkçılar güçlenerek örgütleniyor.

Elbette ki ekonomik krizin ilk kurbanları kadınlardır. Kaynak yokluğu vb. nedenler ileri sürülerek ve gerekli ortam hazırlanarak kreşler kapatılmakta, kadınlar evlerine geri dönmeye mecbur bırakılmaktadır. (...)

Hollandalı kadın örgüt ve insiyatifleri ise biçimsel de olsa bir dayanışma gösteriyorlar. Ancak temel tutum; daha iyi bilen, üstün beyaz kadın tutumunu olunca, bu, dayanışmadan

ziyade öğretmenlik, yönlendirme oluyor. Gerçek anlamda enternasyonalist dayanışma gösteren kadınlar, ne yazık ki çok azınlıkta kalıyor. (...)

Kürt kadını kendi öz topraklarından ve yaşamından koparılıp Avrupa'ya göçmek zorunda bırakılmadan önce de, diğer genel kadın kitlesi gibi özgür ve bağımsız değildir. Bilişsel bir ifade değil ama, sömürgeci, sömürgeci, sömürgeci. Yani emperyalist-kapitalist sistemin bir tür sömürgeci olan Türkiye'nin sömürdüğü Kürdistan'da ağır ezilmişiyle koşullarıyla bağlanmış, köleleştirilmiştir.

Böyle bir ulustan gelen kadınlar olarak Avrupa'da "siyahın siyahız". Artı olarak, Türk göçmenlerinin önemli bir bölümünün kurumsallaşmış ulusal baskısı altındadır. Türk resmi ırkçı ideolojisi ne yazık ki Avrupa'da, kendileri de ırkçılıkla karşı karşıya olan Türklere arasında yayılma alanları buluyor. Türk devleti bunu özel olarak örgütleyip, kızartıyor. İlişki ve yapıları bozuyor.

Bu durumda Kürt kadını Batı Avrupa kapitalizmiyle olan çelişkilerini, Türk ulusal baskısıyla olan çelişkilerini, kendi toplumsal yapılanması ile olan çelişkilerini; kadın olmanın özgül sorunlarıyla bağlayarak çözmek durumundadır. (...)

Rekabetçilik, üstünlük, öğretim ve yönlendirme eğilimlerinden arınmış; karşılıklı bilinç sağlamlığı, sorumluluk ve güven anlayışlarına dayalı dayanışma en değerli olanıdır.

Bütün olup-bitenlere karşılık, hala en büyük isteğim; bin yıllardır aynı havayı soluduğumuz Türk kadınlarıyla, bütün alanlarda birlikte çalışabilmektir. Tabii ki bu arkadaşlar da; değişen siyasi konjonktür ve Türk resmi ideolojisinin etkilerine karşı, kendilerini doğru yerde tutmayı başaranlardır. (...)

Bu birliktelikte ana hedef önemlidir. Bu hedef, özgür Kürdistan toplumunda bağımsız ve özgür bir kadın olarak yerini almak ve bunu kalıcı ve sürekli kılınayı başarmaktır.

Birlikte mücadelede kadın hareketliliği, kendi özgül yapısı ve taleplerinden gelen bağımsızlığını korumalıdır. Kürt kadın bağımsızlığının da birinci şartı durumuna gelmiş olan, ulusal kurtuluş mücadelesinin çeşitli alanlarında yer alırken, şimdiden karar organlarında da yerini almalıdır. Sosyalist bir toplumun kuruluşundan önce başlayan bir kadın kurtuluş hareketi; kurulacak toplumun öncelikle kadın değerleri konusunda nasıl bir toplum olacağına belirleyici rol oynayacaktır. (...)

İşte bu amaçla; Alman-Kürt-Türk ve olabildiğince diğer yabancı kadın örgütlerinin, siyasal parti, sendika vb. kuruluşların kadın seksiyonları ile dayanışma idealidir.

Bir platform biçiminde, çok parçalı, birbirinin meşruiyetini kabul eden bu yapı; eşit haklara ve ortak eşit sorunluluklara sahip olarak, ortak taleplerde kalıcı veya geçici eylem birlikleri yapabilir. Farklı alanlarda özgüllükler korunarak yapılacak bu eylem birlikleri, mücadeleyi güçlendirir ve zenginleştirir.

Bilge Acar

"Kürt kadın örgütlenmelerinde binbir zorlukla alınan mesafeler Kürt kadınlarının yüz akıdır"

Görünen o ki, insanlık, "teknoloji çağı" adını verdiği şu 20. yüzyılda, halen sonuçlandıramadığı toplumsal sorunlarından büyük bir kısmını önümüzdeki yüzyıla devrederek girecektir.

Biz bu sorunların en önemlilerinden birinin de dünyada kadın sorunu ve örgütlenmesi olduğu görüşündeyiz. (...)

Kadın hareketinin ortaya çıkış nedenleri de malumunuz. Bu hareket, özellikle ezilen cins olarak dünya kadınlarının, eşitsizlik bazında, üzerlerinde ağırlıklarını hissettikleri onca insanlık dışı yaptırım ve uygulamalar karşısındaki doğal tepkilerinin, bilinçli başkaldırısından başka bir şey değildir. (...)

Kadın hareketinin çok geç de olsa, kendisini bizim Kürdistanlı kadınlara da duyurması, aralarından taraftar toplamaya doğal sayılmaz mıydı? Sayılırdı elbette ama, Kürt kadınının da bunun mücadelesine ihtiyaç duyması, ona soyunması, her şeyden önce sabır ve kararlılık gerektiren bir olaydı. Çünkü ülkemizin sosyo-ekonomik ve kültürel koşullarında, toplumumuz böylesine bir başkaldırıya hazır değildi ve ona teşebbüste bulunulması bile, ciddi riskler taşıyordu. (...)

Kürt kadını, doğuşundan itibaren kendisini izleyen baskılar zincirinin halkalarını kırmak için, elinde hiç bir silah olmaksızın yaşama itilir. İşin acı tarafı, kız çocuklarının esaret hayatına karşı uyarılması, korunması yerine, daha edilgen, daha uysal kılınması istem ve pratiklerinin ilk önce kendi anneleri tarafından belirlenmesidir. Daha sonra da baba, erkek kardeş, koca, patron, polis ve sonunda devlet. Kısacası toplumun her kesitinden, kendine söz hakkı tanıyan tüm erkek bireyler, tanınmayan özgürlükleri giderek daraltan baskı unsurlarını kesintisiz dayatırlar onlara.

Kürt kadınının bilinçlenme sürecinde ifade ettiği ilk tepki kişisel yaşamına ait değildir hiç bir zaman. Eğer bir başkaldırı aşamasına gelmişse, bu önce ulusal baskıya karşı, erkeklerin yanında ve onlara rağmen, bu kavgada yer alma kararlılığından ileri gelir. (...)

Zaten binbir güçlükte inşa edilmiş bir özgüvenle siyasi kavgaya atılan kadınların büyük bir bölümü, zamanla küçük görülmenin, önemsenmemenin buruk tadını alarak uzaklaşırlar. Kusursuz dost, örnek alınacak model hayranlığıyla yaklaşılacak erkek yoldaşlar, birer birer sakınılması gereken kişiliklere dönüşür. (...)

Kararlılığından ödün vermeyen kadınlar ise, inatçılıklarının pahasını daha ağır öderler. Geçen her gün, onlar için sürekli bir mücadelenin ypratıcı damgasını taşır. Vardıkları özgüven seviyesini kollama refleksi onları, çoğu zaman yaradılışlarına aslında ters düşen psikolojik bir tutum içine iter. (...)

İşte az-çok bu koşullarda ortaya çıkan Kürt kadın örgütlenmelerinde binbir zorluklarla alınan mesafeler, yine de bugün tüm Kürt kadınlarının yüz akıdır ama, bu karşılaşılan zorluk ve engeller nedir, ne değildir, onlara eğilmemizde yarar var.

Bir kere, böylesine bir örgütlenme sürecinin gereksinimini uzun yıllardan beri duyan ve bu yönde sorumluluk alan kadınlar, hemen ilk başta, kendi hemcinslerinin kuşkucu yaklaşımlarından şaşkınlığa uğrarlar. Hedeflerinin kadın-erkek ayrımcılığı, karı-koca arasına girme olmadığını, yüzlerce defa yinelemek zorunda kalırlar. Buna dışarıdan bakan erkekler ise, harekete, ne yazık ki "feminizm" önyargısıyla yaklaşır. "Feminist" olmanın utanılacak bir yanı yok, ama, dile getirilenlerin ağızında, aşağılayıcı bir ima olarak kullanılıyorsa, tahribatı da acı olmaktadır. (...)

Bir diğer engel ise, bu kez örgütlenmede kat edilen mesafelerle doğru orantılıdır. Kadınların kendi başlarına aldıkları kararlar, hayata geçirdikleri eylemler, kimi beklentilere uymadığı vakit, en acımasız tepkiler, eleştiriler yine, kadın örgütlenmesinin gerekliliğini dayatan erkek arkadaşlardan gelmiştir. Bu tepkiler, kimi zaman harekete ters, harekete ypratıcı eylem olarak değerlendirilmiş, en azından sözlü psikolojik tepkiye dönüşmüştür. Sözkonusu olan siyasi sahiplenmedir sanki. Ve kadınların, örgütlerinde ne kadar ilerleme kaydederlerse, o kadar "kontrol" dışı kalacakları endişesi.

İnançlı kadınlarımız -ki nerede olursa olsun, bu fedakarların gerçek sayısı bir avuç insanı aşmaz- bütün bu engellere, dolaylı veya dolaysız tepkilere, yönlendirmelere göğüs germekten, kimi zaman gerçekleştirmeleri gereken sorumluluklarına sahip çıkamama durumuna düşerler.

dikten sonra, kadınların durumuna değinirken, farklı olarak, İran dini rejiminin olumsuzluklarından bahsetti. Kadınların, dini yönde çok sıkı bir baskının altında olduklarını, bunun ekonomik duruma kadar yansıdığını ve bu nedenle de, yer yer Kürt kadınlarının pazarlandığını belirtti.

Güneybatı Kürdistan'daki kadınların durumlarının da fazla farklı olmadığını belirten Hêvi, 30'lu yıllara oranla kadınların konumunda daha bir olumlu gelişme varsa da, İslam kültürü egemenliğinin hala sürmekte olduğunu, bundan dolayı, okuma-yazma oranının çok düşük olduğunu ifade ederek, bu olanağın ancak büyük şehir ve bu şehirlere yakın olan yerleşim yerlerinde mümkün olduğunu söyledi.

Bu konuların da sonunda, tartışmalara geçildi. Ancak, konuların çok yoğun olması nedeniyle, çok kişinin söz almasına karşın, yeterince tartışılmadı. Ama bu yoğunluğa karşın, tüm konuların büyük bir dikkatle izlendiği ve canlı bir tartışmayla sürdüğü söylenebilir.

Öte yandan, konferansın akıcılığını bozmamak için, konular önceden istenen dile, yani Almanca, Kürtçe ve Türkçe'ye çevrilip, herkes için ayrı bir dosya hazırlandığından, sunucular istedikleri dilden metinlerini sunarlar, dinleyiciler de dosyalarında takip etme olanağını buldular. Zaman zaman aksaklıklar olduysa da, ağırlıklı dilin Türkçe olması, katılanların dikkatle takip etmelerini sağladı. Bu avantajla beraber, konferansa katılan Alman kadınlarının az oluşu, bize göre konferansın olumsuz yanındı.

Yoğun geçen o günün akşamı hep birlikte eğlenildi, türküler söylendi, halaylar çekildi.

Son gün, "Kadın örgütlenmesinde perspektifler ve sonuç bildirgesi"ne ilişkin kararları görüşmek üzere, grup çalışmaları yapıldı. Daha sonra da, grup çalışmalarının sonuçlarını değerlendirmek üzere plenum yapıldı. Sonuç bildirgesine ilişkin kararlar alındı, önerilerde bulunuldu ve bu tür konferans-toplantıların sürekli kılınmaları istemiyle son buldu.

Konferanstan hemen sonra, Kürtçe, Almanca ve Türkçe olmak üzere üç dilde sonuç bildirgesi çıkarılarak, 700'ü aşkın ilgili kurum, kuruluş, parlamenter, tüm basın ve yayın kurumları ve tek tek bireylere gönderildi. Ayrıca, konferansta alınan kararlar doğrultusunda, gerekli görülen bakanlıklara da, protesto telgrafları çekildi.

Internationale Konferenz der Frauen aus Kurdistan

Die Lage der Frau in Nord-Kurdistan

Neval

(...) Kurdistan ist ein in vier geteiltes, kolonialisiertes Land. Das kurdische Volk ist aufgrund dieser Teilung zu einem leidenden Volk geworden. (...)

Der "totale Krieg", der ein Teil der traditionellen Politik des türkischen Staates ist und in eine Sackgasse geriet, zielt auf totale Vernichtung des kurdischen Volkes und seiner national-gesellschaftlichen Opposition.

In den letzten zwei Jahren dieses Krieges haben Tausende von Menschen ihr Leben verloren, mehr als 2000 Dörfer wurden verbrannt, zerstört und entvölkert. Die übrig gebliebenen Wohngebiete wurden zu "Sammellagern" umfunktioniert. Die Menschen sind in ihrem eigenen Land zu Flüchtlinge geworden und bedürfen einer gesonderten Erlaubnis, um sich auf ihrem eigenen Boden aufhalten zu dürfen. Die Menschen wurden durch die systematische "Entvölkerungspolitik" des türkischen Staates gezwungen, in die Großstädte der Türkei auszuwandern und unter erschwerten Bedingungen zu leben. Sie besitzen nicht das natürlichste Menschenrecht, auf eigenem Boden zu leben. Kurzgefaßt, der türkische Staat hat Kurdistan zu einem Gefängnis umfunktioniert. Diejenigen, die sich über das Kurdenproblem äußern, Opposition leisten oder diejenigen, die darüber reden, werden zu Gefängnisstrafen zu hunderten Jahren verurteilt.

Unter dieser o.g. Lage des gesamten kurdischen Volkes leiden insbesondere Frauen und Kinder. (...)

Die kurdische Frau ist in erster Linie die Frau eines kolonialisierten Volkes. Sie leidet sowohl unter die Auswirkungen des Kolonialismus als auch unter die feudalen Wertvorstellungen.

Einerseits wird die kurdische Frau aufgrund ihrer Volkszugehörigkeit unterdrückt, gefoltert, massakriert und andererseits wegen ihres Geschlechtes angegriffen und benachteiligt. (...)

Viele der Probleme, die kurdische Frauen haben, teilen sie mit Frauen in der übrigen Welt. Aber darüber hinaus gibt es für die kurdische Frau noch eine andere Dimension der Frauenfrage: Es wird ihr die Anerkennung ihrer nationalen Identität verweigert und dementsprechend lebt sie, wie alle Menschen in ihrem Land, unter einer kolonialistisch-rassistischen, despotischen Herrschaft.

Eine Definition der Frauenfrage und der Lebensweise der kurdischen Frau, ihrer Stellung in der kurdischen Gesellschaft ist möglich, wenn man die spezifischen Bedingungen kennt, die geographischen Verhältnisse, in denen sie lebt, die sozialen Entwicklungen innerhalb dieser geographischen Verhältnisse, die kulturellen und ökonomischen Strukturen. (...)

In Kurdistan ist die männliche Polygamie, die durch den Einfluß des Islam konstituiert wurde, weit verbreitet. Die Polygamie ist bei Männern, die wirtschaftlich gut gestellt sind, verbreitet, aber auch bei den Männern, die wirtschaftlich schwach sind, ist die Zahl derjenigen, die heiraten, weil sie keine Söhne haben, ziemlich hoch. Anders ausgedrückt, der Status der Frau richtet sich nach der Geburt männlicher Nachkommen, eine Frau, die keinen Sohn gebiert, ist nichts wert, sie kann in der Gesellschaft keinen nennenswerten Status erlangen. D. h. die Frau ist Ins-

Vom 9.-11.12.1994 wurde in Köln "der Ersten Internationalen Konferenz der Frauen aus Kurdistan" durchgeführt. Veranstalter war KOM-JIN-Verband der Frauen aus Kurdistan.

Etwa 130 Teilnehmerinnen der Konferenz waren Frauen aus allen vier Teilen Kurdistan, kurdische Immigrantinnen und Flüchtlinge, die in der verschiedenen europäischen Ländern leben sowie Türkinnen und Deutsche, die mit ihnen solidarisch sind.

Schwerpunktt Themen der Konferenz waren:

1- Die Lage von Immigrantinnen in Europa und Organisationsbedingungen

2- Die Lage der Frauen in der Türkei -Organisationsbedingungen

3- Die Lage der Frauen in Kurdistan -Organisationsbedingungen

4- Perspektiven der Frauenorganisation

Im folgenden veröffentlichen wir bestimmte Teile von einigen Referate.

trument für den Fortbestand der Nachkommenschaft und gleichzeitig für den Fortbestand der Hegemonie des Mannes.

Die traditionelle Rollenverteilung beginnt mit der Geburt. Die Töchter werden dazu erzogen, später gute Mütter zu sein und gehorsame, leidensfähige Ehefrauen, die Söhne dagegen dazu, innerhalb der Gesellschaftsstrukturen zukünftig Entscheidungen zu treffen, die Linie des Vaters fortzusetzen, mit allen Befugnissen ausgestattete Führungspersönlichkeiten zu werden. (...)

Die Frau ist Traditionen unterworfen, gegen die sie keinerlei Einspruchsrechts hat, wie Brautpreis, Tauschheirat, Verheiratung noch im Kindesalter, Verlobungen bereits in der Wiege, sie verfügt nicht über das Recht, frei ihren Ehemann zu wählen. Sie wird als Objekt von Tauschgeschäften, von Kauf und Verkauf angesehen, wie auf einer Viehweide, sie fungiert als eine Ware.

Ein eindrucksvolles Beispiel für den Warencharakter der Frau ist die Verheiratung der Frau mit dem Bruder ihres Ehemannes, wenn der eigene Mann gestorbenen ist. In der kurdischen Tradition gilt der Schwager als Bruder. Eine solche Tradition schafft die Grundlage für eine Konkurrenz sogar unter Brüdern. Das merkwürdige daran ist, daß dieser Aspekt mit dem Begriff der "Ehre" überdeckt wird. Das eigentliche Ziel ist es, die Nutznießung der Ware innerhalb der eigenen Familie zu belassen und nicht an eine andere übergeben zu lassen. Es ist ein Charakteristikum der Sozialstruktur in Kurdistan, daß die "Ware" Frau als Trägerin der "Ehre" der Familie gilt. Diese Situation ist der Grund dafür, daß die Frau in allem der Herrschaft des Mannes untersteht.

Das angewandte (traditionelle) Recht ignoriert die Frau. Während die Scheidung dem Mann als "Recht" zugestanden ist, gibt es nicht einmal die sozialen Voraussetzungen dafür, daß eine Frau diese Forderung stellen könnte. (...)

Frauen in den Städten haben ähnliche Probleme wie Frauen auf dem Land. Während die Frauen in den ländlichen Regionen zumindest einen Platz in bestimmten Arbeitsbereichen haben (auch wenn sie keinen Gegenwert für ihre Arbeit bekommen), sind Frauen in der Stadt gänzlich in ihren vier Wänden gefangen.

Wegen der Vernichtungs- und Vertreibungspolitik des Staates gegenüber dem kurdischen Volk gibt es starke Fluchtbewegungen in die Metropolen der Türkei. Diese Massen, die sich in den äußeren Stadtteilen der Metropolen zusammendrängen, haben haufenweise Probleme. (...)

Kurz gesagt, das sexistische, kolonialistische und rassistische Verhalten und das reaktionäre gesellschaftliche Wertesystem dringen ihr bis ins Mark. Ihre Persönlichkeit ist unterdrückt, sie hat kein Selbstvertrauen, ist schicksalsgläubig, vereinsamt und gesellschaftlich isoliert. Wenn man davon ausgeht, daß dies die einzige Alternative ist, die sie haben kann, ist nicht einmal daran zu denken, daß sie den Kampf dagegen aufnehmen könnte. Sie hat sich an die Rollenerwartung, eine "gute Ehefrau und Mutter" zu sein, die keine Organisierung und keinen Glauben an die organisierte Kraft zuläßt, gewöhnt. Dabei ist Rettung für die Frauen möglich: indem sie in allen Lebensbereichen mitreden und über ihre eigene Zukunft bestimmen. Aber das können sie nur in Organisationsstrukturen, die sie in Übereinstimmung mit ihrer eigenen Identität aufbauen müssen.

Die Lage der Frau in Süd-Kurdistan

Sirin Aqrawi

Kurdistan wurde nach dem ersten Weltkrieg, 1920 im Vertrag von Sevres zwischen den Staaten der Region geteilt. Die Engländer mußten im Dezember 1922 nach militärischen Auseinandersetzungen mit dem kurdischen Volke, in einer bilateralen Englisch-Irakischen Erklärung, das Recht der Kurden auf einen eigenen Staat anerkennen.

- Die kurdische Frau in dem Königreich von Kurdistan

Hafza Khan Nakhil gilt als die Gründerin der kurdischen Frauenbewegung. Sie ist 1891 in Sulimania geboren worden. Ihr Haus wurde ein regelmäßiger Treffpunkt für die Frauen.

- Die kurdische Frau im Königreich Irak

1925 wurde Süd-Kurdistan vom Königreich Irak annektiert.
6 September 1930 Beginn eines großen Aufstandes.

Frau Hafza Al-Nakhil repräsentierte die Aufständischen bei dem damaligen "Bund der Nationen". Die Antwort des Bundes war nicht zufriedenstellend. Der Feudalismus wurde verstärkt und hat seine Macht und Wertvorstellung verfestigt.

- Die Frauenorganisationen

- August 1945 Gründung des Vereins revolutionäre Frauen in Kirkuk "Komela Afretanen Schoreschgeren Kurdistan."

- 04.02. 1946 Gründung der Frauen Union Kurdistan. Frau Hafza Al-Nakhil war Gründungsmitglied.

11.12. 1952 Erste konstruierte Sitzung der Frauen Union Kurdistans. Der Verein organisierte den Widerstand.

- Die kurdische Frau in der Republik Irak.

14. 07. 1958 Irak wird zur Republik deklariert.

Die Hoffnung der kurdischen Frau auf eine positive Änderung wurde zerschlagen, als am 09. 11. 61 Kurdistan von der irakischen Armee attackiert wurde.

Am 11. 09. 1961 Beginn der September Revolution. Viele Frauen wurden Peshmergas, andere verstärkten ihre Aktivitäten in den Studenten Bewegungen und Jugend Bewegungen. Frauen waren wichtige Elemente des Widerstandes.

11. März 1970 Autonomie Abkommen zwischen der kurdischen Befreiungsbewegung und dem irakischen Regime. Es herrschte ein Stimmungswechsel in der kurdisch-irakischen Bevölkerung.

27. 04.-29. 04 1972 Die Frauen Union Kurdistan hält ihre dritte Konferenz in Arbil. Mehrere internationale Frauen Organisationen und Persönlichkeiten nehmen an der Konferenz teil. Die organisatorischen, sozialen, kulturellen und politischen Beschlüsse haben bis jetzt ihre Gültigkeit nicht verloren.

- Die kurdische Frau zwischen 1974-1991

Das März Abkommen wird seitens des Baath-Regimes rigoros verletzt. Die willkürliche und brutale Deportation von Tausenden kurdischen Familien ("Faily Kurden") in den Iran, beginnt. Die Männer (ab 21) wurden gefangen genommen. Das psychische und physische Leiden dieser Frauen und Kindern, die bis heute Flüchtlinge im Iran sind, bleibt.

Die Studentin Layla Kassim, die exekutiert wurde, wird Symbol des Widerstandes. Dunkle Wolken überschatteten den Himmel Kurdistans. Das Saddam Regime wurde von den damaligen östlichen und westlichen Großmächten unterstützt. Der Golfkrieg (IRAK-IRAN) warf seine Schatten auch auf Kurdistan. Das Land der Kurden wird Vermint und die Bevölkerung wird mit Giftgas niedergemetzelt.

Hinrichtungen, Vertreibungen und Bombardierungen waren an der Tagesordnung.

- Die "Anfal" Kampagnen

Hunderte von Dörfern wurden zerstört. Die Männer (ab 11 !!!) wurden abtransportiert und sind seit je her verschwunden. Die Frauen und Kinder wurden in Internierungslager gebracht.

- 16. März 1988 Die Stadt HALABJA

Die Stadt Halabja wurde durch den irakischen Giftgasangriff vernichtet. 5000 Menschen verloren ihr Leben. Die kurdische Frau hat ihr Hiroshima.

- Der Aufstand 1991

In einem einmaligen Aufstand, befreite das Volk Kurdistans sein Land von dem irakischen Militär. Saddam schlug brutal zurück.

- Die Fluchtwellen

Die Fluchtwellen in die benachbarten Länder. Millionen Menschen flüchteten vor dem Giftgas Saddam's. Die Bilder schimmerten über die Bildschirme jedes Haushaltes, direkt ins Wohnzimmer. Unter dem Einfluß der Weltöffentlichkeit, schaffte die UNO die Schutzzone nördlich des 36 Breitengrades. Teile Kurdistans blieben außerhalb dieser Linie (Mosul, Kirkuk etc.)

Freie Wahlen 19 Mai 1992

Am 19. Mai wurden zum ersten Mal im befreiten Gebiet, freie Wahlen abgehalten. 105 Abgeordnete wurden gewählt, davon 7 Frauen. Ein Kabinett wurde gebildet. Das Ministerium für Transport und Kommunikation bekam eine Frau.

Das Leben der Frau im freiem Kurdistan

(...) Das Land steht nach Krieg und Verfolgung vor einer großen Not.

Die meisten Orte sind zerstört. Ein großes Problem stellen die über 300 Kollektiv Städte "Zwangsumsiedlungs Städte" dar. Das Land ist mit Tausenden Minen übersät. Die InfraStruktur ist schwer beschädigt. Es fehlt an Ersatzteilen. Dramatisch ist die Lage der Elektrizitäts-Versorgung. Seit mehr als einem Jahr hat Saddam die Stromversorgung von großen Teilen Kurdistans (z.B. Zacho, Dubok und Amadia) abgeschnitten. Dieser ständige Stromausfall hat das Gebiet wirtschaftlich und medizinisch stark getroffen.

(...)

Die großen Parteien haben ihre Frauenorganisationen. Diese Organisationen haben ein Komitee für Meinungsaustausch und Zusammenarbeit. Die Satzungen und Programme dieser Organisationen stellen moderne demokratische bewußte Orientierungen vor.

(...)

Frau zu sein in der heutigen Gessellschaft, bringt spezifisch Probleme mit sich.

(...)

Ein Dasein zu führen welches physisch immer bedroht war und ist. Madame Mitterand welche knapp einem Attentat entkommen ist, und die Journalistin Lissy Schmidt die ihr Leben auf Grund eines feigen Attentats verlor, lieferten den tragischen Beweis dafür.

Die Lage der Frauen und Mädchen in Deutschland

Gülé

(...) Die Situation der kurdischen Frauen ist dadurch gekennzeichnet, daß sie zwischen zwei Welten, zwei Bezugsbereichen stehen.

Dazu kommt, daß sie als eigenständige Volksgruppe nicht anerkannt sind, sondern als Türkinnen, Iranerinnen und Araberinnen behandelt werden.

Dieser mehrfache Bezug in Orientierung und Verhaltensweisen bedeutet für sie eine entfremdete Existenz, eine Verunsicherung, aber auch eine Chance zur Verbesserung ihrer individuellen Situation als Frau. (...)

Der Übergang von der Heimat in die Bundesrepublik ist für viele Frauen der Wechsel aus einer unterentwickelten agrarisch-ländlichen in eine hochtechnisiert-städtische Umgebung.

Sie sind meistens unqualifizierte Arbeiterinnen in Niedriglohngruppen und daher ungleich stärker vom Verlust des Arbeitsplatzes betroffen als deutsche Arbeiterinnen.

Hier spielt die schulische Bildung der Frauen eine Rolle. Kurdische Frauen erfahren durch mangelnde Sprachkenntnisse und aus Unwissenheit über ihre Rechte am Arbeitsplatz zu wenig über ihre Belange hier. (...)

Besonders viele ausländische, beziehungsweise kurdische Frauen beziehen ihr Selbstwertgefühl weitgehend aus ihrer Mutterrolle. Die Kinder entfremden sich von den Eltern, indem sie sich beispielweise den deutschen Werten anpassen, emotionale Bedürfnisse zunehmend in Deutsch äußern. Die Kinder haben mehr Möglichkeit als die Mutter, sich leichter auf die Umwelt und die neue Sprache einzustellen. Die Verständigung zwischen den Frauen und ihren Kindern ist schwierig. (...)

Bei den Mädchen und jungen Frauen sieht es anders aus.

Kurdische Mädchen sind in der Bundesrepublik als Ausländerinnen und wegen ihrer Volkszugehörigkeit doppelten Belastungen ausgesetzt. Ihrem Identitätsproblem als Ausländerin und Kurdin macht der Titel einer Veranstaltung deutlich: "Ich bin Kurdin, spreche Türkisch, denke Deutsch." (...)

Das Asylgesetz in der Bundesrepublik garantiert den Asylsuchenden keine bestimmte Aufenthaltsdauer, nur circa 5 Prozent der Antragsteller wird Anerkennung gewährt. Das heißt, daß 95 Prozent der Asylantragsteller in ständiger Angst leben, ausgewiesen zu werden. Die frauenspezifischen Verfolgungsgründe werden zu oft nicht als Asylgrund akzeptiert. (...)

Die politische Arbeit ist ein wichtiger Schritt zur Verbesserung ihrer Lage und eine Verstärkung der Solidarität unter Frauen. (...)

Der Frauenverein, mit dem ich seit Jahren zusammenarbeite, zeigt am deutlichsten, wie notwendig politische Arbeit in Frauenorganisationen ist. Es zeigt sich immer wieder, wie zwingend es für Frauen ist, sich in politischer Arbeit mit ihrer Rolle als Frau und als Kurdin auseinanderzusetzen, um insbesondere frauenspezifische Interessen zu vertreten.

Die Psycho-Somatischen Auswirkungen der Migranten auf Frauen

Dr. Hatice Kahraman

Migration ist die Kumulation von Trennungen. Die Trennung von der Heimat, Familie, Freundkreis, Beruf, Zugehörigkeit zu einer Gemeinschaft, also Abschiednehmen von allen Beziehungen und Bindungen, die den Menschen den Lebensinhalt und -sinn vermitteln. Es bleibt kein gewohnter Lebensbereich weiter bestehen, an dem sich festhalten kann. Ohne diesen Festhalt im neuen Leben und offene Diskriminierung, feindlichen-rassistischen Handlungen, Angst vor dem Leben, Nicht-geliebt, Nicht-akzeptiert zu werden, das alles vergeht nicht ohne tiefen Spuren an unserem Körper und Seele, bei uns ImmigrantInnen, im neuen Heimat. (...)

Der ganze Beziehungsrahmen und die Maßstäbe zum Verständnis der sozialen Umwelt und deren Reaktionen auf das eigene Ich werden zerstört. Die Phase der Entdeckung der fremden Maßstäbe und Normen ist schmerzhaft, weil sie den Menschen in seine infantile Phase zurückversetzt. Man lernt nur durch Fehler und durch die Sanktionen der sozialen Umfeld.

Die Verpflanzung von der eigenen Gesellschaft in eine Fremde erzeugt einen dauerhaften psychischen Streß. Streß ist die unspezifische Reaktion des Körpers auf jede Anforderung, die an ihn gestellt wird. (...)

Insbesondere wird Streß als ein bedeutender, begünstigender Faktor bei der Entwicklung der meisten psychischen und psychosomatischen Störungen angesehen, wie Depression, Sucht, Selbstmordversuche und Schizophrenie, Kopfschmerzen, Magenschmerzen, usw...

Die Lage der kurdischen Migrantinnen in Holland

Fatma Dikmen

(...) Die jetzige Situation, in der wir uns befinden, wird immer kritischer. Immer noch erklingt das Lied "gemeinsames Haus" im West-Europa, daß reich, hellhäutig und das Erhobene symbolisiert...

Und was uns angeht, sind wir am erster Stelle Emigrantinnen, die gewollt oder ungewollt ihre Heimatländer verlassen haben. Wie Emigrantinnen sind gegenüber den "weißen" Europäer, arm, südländisch und dunkel. (...)

Gesellschaftliche Ordnung kann man nicht mit einem Widerspruch erklären. Es spielen mehrere Faktoren eine Rolle. Seit der Entstehung des Ausbeutungsverhältnisses und die Unterdrückung der Frauen, ist eine unabhängige Organisation der Frauen unabdingbar. (...)

Solange, die uns versklavende Arbeitsteilung nach Geschlechter und damit zusammenhängende Werte existieren, wird weder unser Körper noch unsere Arbeitskraft und unsere Identität uns gehören. (...)

Aus diesem Grund denke ich, daß die Gründung einer unabhängigen Frauenorganisation mit dem Ziel einer radikalen Frauenbefreiung notwendig ist. (...)

In den ersten Jahren der Migration haben weder staatliche Einrichtungen noch Gewerkschaften, Frauenorganisationen und politische Parteien für diese neuen "Gäste" Interesse gezeigt. Es gab auch kein Grund dafür. Schließlich sollen diese Gäste irgendwann in ihre Heimatländer zurückkehren. Mit der Zeit entstanden einige Einrichtungen als Vermittler zwischen gesellschaftlichen Institutionen und diese "Gäste". Zielgruppe dieser Einrichtungen waren männliche Arbeiter.

Mit der Zeit endlich meldeten sich auch die ersten von ausländischen Frauen gegründete Organisationen zwischen den Jahren 1975-1980 zu Wort. Heute existieren etwa 50 ausländische Frauenorganisationen...

Im Mittelpunkt der niederländischen Weltanschauung steht die eigene Kultur (europäisch-erhoben-Weiß). Ausländer, die sich nach deren Lebensweise und Normen richten sind "gute", andere sind "schlechte" Ausländer...

Frauen sind immer die ersten Opfer der Wirtschaftskrisen. Sie werden als erste entlassen, bekommen schlecht bezahlte Arbeiten oder werden mit Teilzeitarbeit getröstet. (...)

Die kurdische Frau war auch bevor sie nach Europa zur Einwanderung gezwungen wurde, nicht frei und unabhängig. Sie wurde in Kurdistan, das eine Kolonie der Türkei darstellt, welche selbst eine Kolonie des imperialistisch-kapitalistischen System ist, einer brutalen Unterdrückung ausgesetzt und versklavt.

Als Angehörige einer solchen Nation sind wir in Europa, die "Schwarzen unter den Schwarzen". Außerdem leiden wir unter den Nationalismus einer erheblichen Teil der türkischen Migranten.

(...)

Die kurdische Frauen sollen ihre Widersprüche mit dem europäischen Kapitalismus, mit der nationalen Unterdrückung der Türken und mit der eigenen gesellschaftlichen Verhältnissen in Verbindung mit der frauenspezifischen Probleme sehen und lösen.

Die Errungenschaften einer Frauenorganisation, die sich im Kampf für die nationale Befreiung nicht einbringt, werden als kleinlich und zweitrangig bleiben. (...)

Das Hauptziel muß sein, in der freien kurdischen Gesellschaft als frei und unabhängige Frau Platz zu nehmen. (...)

Für die Ziele ist eine Solidarität zwischen deutschen, kurdischen und türkischen Frauenorganisationen erforderlich.

Die Schwierigkeiten bei der Organisation der Frauen

Bilge Acar

Wie es aussieht, wird die Menschheit vom 20 Jahrhundert - Zeitalter der technologie- mit all seinen unvollendeten sozialen Problemen ins Jahr 2000/ins nächste Jahrhundert übergehen. Wir sind der Meinung, daß die Frauenfrage und deren Organisation eine der Wichtigsten auf der Welt sind; ganz besonders in der Dritten-Welt-Ländern.

Die Frauen sind im sozialen Leben und Arbeitsumfeld auf der ganzen Welt, gegenüber den Männern enormen Ungleichheitsvoraussetzungen ausgesetzt. Wir müssen den Freiheitskampf bzw. den Kampfprozeß um die Freiheit unseres Volkes immer vor Augen halten, denn auf der ganzen Welt gibt es nur sehr wenige Beispiele von Völkern, die nicht ihres nationalen Identität für würdig befunden werden wie auch das kurdische Volk. Ein Volk von 30 Millionen Menschen, deren Existenz geleugnet wird, das von vier Staaten umzingelt und unterdrückt wird, darf man schlicht nicht übersehen: ein Zustand wie kein anderer auf diesem planet. Das Panorama Kurdistans spiegelt uns die Gesellschaft- den Gesellschaftbau der Menschen aus diesem Land wieder. Nur so kann man versuchen, die Komplexen innerer Widersprüche sachlich zu betrachten.

Aus dieser Sicht betrachten, stellen wir fest, daß das Bildungsniveau in Türkisch-Kurdistan im Vergleich zur allgemeinen Bildungsniveaus sehr niedrig ist. Im Vergleich der beiden Geschlechter ist der Anteil der Analphabeten Frauen mit 88,1% enorm hoch, das auf den Kolonialismus und die Willkür der Männerherrschaft zurückzuführen ist. (...)

Jede Errungenschaft hat sie hart erkämpfen müssen. Beginnt sie an, sich politisch zu betätigen, ist sie plötzlich im Mittelpunkt der Aufmerksamkeit; Folgt dieser Teilnahme um den nationalen Kampf die Heirat und der ihr folgenden Kinder, so wird sie somit stillschweigend dem Geschehen ferngehalten. Es kann sogar behauptet werden, daß sie hier die Unfreundlichkeiten erfährt, die sie zuvor nicht erfahren hat, was sie zermürbt; die Rollen in diesen Kreisen sind vorbestimmt; sie werden von vorn herein nicht in die Diskussionen, Entscheidungen und Mitbestimmung einbezogen. Dort, wo es um Aufgaben-, Arbeitsteilung und Pflichterfüllung geht, erinnern sie sich an die Frauen. Selbst sie dürfen über die traditionellen Erwartungen nicht hinausgehen.

Nämlich die Rollen sind in diesen Kreisen schon vorbestimmt. Frauen werden auch in politischen Kresien nur für kleinere pflichten Aufgaben eingesetzt.

Nach dem die Frauenorganisation eine Bedeutung auch für die männlichen Genossen gewonnen hat, ergibt sich für diese Frauen neue Horizonte. Deshalb müssen sie bei der Organisation der Frauen aktive Rollen einnehmen. Wir können auf unsere bisherigen Leistungen stolz sein, dann der Weg dahin war mit vielen Hindernissen, Schwierigkeiten verbunden. Es wäre sinnvoll über diese Schwierigkeiten u. Hindernissen zu diskutieren, weil diese Frauenbewegung auch von Frauen mit Männerfeindlichkeit verwechselt wird. "Feminismus" ist auch von Genossen leider immer noch mit Vorurteilen behaftet. (...)

Andere Hindernisse und scharfe Kritik, mit denen die Frauen zu rechnen haben, kommen ausgerechnet von den männlichen Kollegen, die sich für die Eigenständigkeit und Eigenorganisation der Frauen eingesetzt haben, weil die eigenständigen Entscheidungen der Frauen und ihre Aktionen ihnen nicht passen. Sie fürchten, daß Frauen bzw. ihre Frauen außer "Kontrolle" geraten, wenn sie sich organisatorisch etabliert haben. (...)

Die Frau muß offensiver für ihre Rechte eintreten, sich durchsetzen wissen; frei äußern lernen, äußern dürfen. Kurzum: sie darf sich nicht in die Situation begeben, in die man sie stürzen will; Mensch zweiter Klasse zu sein. Wir müssen das Selbstbewußtsein der Frau schärfen, sie sensibilisieren für ihre Rechte; uns gegenseitig helfen offener und toleranter zu sein.

Hevi - Hilfswerk für Kurdistan: Auch Flüchtlingskinder haben ein Recht auf Schulbesuch

Nahezu unter Ausschluß der Weltöffentlichkeit findet derzeit in Türkisch-Kurdistan ein Vernichtungs- und Vertreibungskrieg gegen das kurdische Volk statt. Während die Massenvertreibungen der irakischen Kurden durch das Saddam-Regime 1991 zumindest für eine Weile in Europa zu einer gewissen Solidarisierung und Hilfsbereitschaft führten, scheint derzeit die Rücksichtnahme auf den NATO-Partner Türkei die Haltung zu bestimmen, obwohl das, was in Türkisch-Kurdistan vor sich geht, sich in nichts von dem Vorgehen Saddams gegen die irakischen Kurden unterscheidet.

Rund 2.000 Dörfer wurden in den letzten drei Jahren von den staatlichen Kräften niedergebrannt, zerstört und entvölkert. Nach Angaben des türkischen Menschenrechtsvereins waren es allein in den ersten acht Monaten dieses Jahres 1284 Dörfer und Weiler. Selbst Teile der türkischen Regierung sprechen von 1390 zerstörten Dörfern und kritisieren diese Zustände.

Das türkische Militär brennt Wälder und Ernten ab, es verwandelt Kurdistan in eine Wüste. Die Menschen werden aus ihren Dörfern gejagt und verlieren ihr gesamtes Hab und Gut. Die Vertreibungen erfassen inzwischen die gesamte kurdische Region, selbst Kleinstädte und sogar Provinzhauptstädte wie Simak, Cizre, Nusaybin, Lice, Silopi, Kulp, Dogubeyazit, Cukurca oder Hakkari wurden durch Panzer und Artillerie verwüstet.

Seit dem 17. September bildet die kurdische Provinz Dersim (Tunceli) den Schwerpunkt des Krieges gegen das kurdische Volk. Nach Angaben von Dorfbewohnern in den Kreisstädten Ovacik, Pülümür und Hozat brannte die türkische Armee innerhalb weniger Tage über 37 Dörfer und Ortschaften nieder. Die Wälder in der Umgebung wurden in Brand gesteckt. Die Bewohner suchten zunächst in den nahegelegenen Städten Zuflucht.

Millionen Menschen sind inzwischen aus Kurdistan geflohen. Nur wenigen gelang die Flucht ins europäische Ausland, wo sie derzeit hoffen, daß man ihnen Asyl gewährt, zumindest aber nicht in das Land ihrer Verfolger und Unterdrücker abschiebt. Zahlreichen Menschen gelang auch die Flucht in den Westen Anatoliens oder nach Istanbul, wo sie am Rande der Großstädte obdachlos und arbeitslos ihr Leben fristen müssen.

Die meisten aus ihren Dörfern vertriebenen Menschen, die Ärmsten der Armen, haben aber nicht

einmal die Möglichkeit, bis in die westtürkischen Großstädte zu fliehen. Sie haben sich im Umfeld der kurdischen Großstädte angesiedelt. Hier müssen sie oftmals in erbärmlichen Hütten oder gänzlich ohne Dach über dem Kopf leben.

Die Einwohnerzahl von Diyarbakir, der Hauptstadt Kurdistans, hat sich in den letzten drei Jahren auf 1,5 Millionen Menschen verdreifacht. Selbst für die ursprünglich 500.000 Menschen waren die Infrastrukturbedingungen mehr als mangelhaft. Die Zahl der Ärzte oder Lehrer lag weit unter dem Durchschnitt der Türkei. Inzwischen sind ganze Bereiche der Versorgungseinrichtungen zusammengebrochen. Eine medizinische Versorgung der Flüchtlinge in den Stums und den um die Stadt errichteten Hüttensiedlungen findet kaum noch statt, es drohen Krankheiten und Seuchen.

Ihre Spenden für das Hilfsprojekt in Diyarbakir können Sie auf das

Konto 67000 16560

bei der

Berliner Sparkasse

(BLZ 100 500 00)

überweisen.

Das Hilfswerk "Hevi" e. V. ist vom Finanzamt Berlin als gemeinnützig anerkannt worden. Spenden an "Hevi" sind steuerlich abzugsfähig.

Am schlimmsten unter dieser Situation leiden die Kinder. Aber nicht nur, daß sie derzeit kaum wissen, wie sie die nächsten Tage überleben sollen. Durch die Vertreibungen werden ihnen auch für die Zukunft nahezu alle Chancen genommen. Denn auch das Bildungssystem in den Slum-Gebieten und Flüchtlingsiedlungen liegt im argen. Oftmals gibt es keine Räume für Schulen; selbst dort, wo es diese gibt, gibt es nicht genügend Lehrer.

Und selbst dort, wo die Möglichkeit des Schulbesuchs besteht, fehlt es an allem. Die Flüchtlingsfamilien sind zumeist völlig mittellos und haben kaum genug, um den täglichen Überlebenskampf zu führen. Geld für Stifte, Hefte, geschweige denn für die in der Türkei obligatorische Schulkleidung, ohne die ein Schulbesuch nicht möglich ist, oder für Lehrbücher ist nicht vorhanden.

Ohne eine Schulausbildung haben die Kinder und Jugendlichen auch in Zukunft kaum Chancen auf ein menschenwürdiges Leben. Deshalb ist es für sie wichtig, auch in der derzeitigen Situation weiterhin die Schulen zu besuchen, um schließlich auch einen Abschluß zu bekommen.

Aus diesem Grunde will das Hilfswerk für Kurdistan "Hevi" Schülern und Schülerinnen aus Diyarbakir, die aus ihren Dörfern fliehen mußten, den weiteren Schulbesuch ermöglichen. Dafür sind pro Schüler jährlich etwa 300,- DM (Schultasche: rund 35,- DM; Schulkleidung: rund 125,- DM; Schulbücher: rund 50,- DM; Schulmaterial (Hefte, Schreibutensilien usw.): rund 90,- DM) notwendig.

Soweit einzelne Schüler und Schülerinnen dieses wünschen (leider werden Kontakte zu Ausländern von den türkischen Behörden oftmals mit Repressalien beantwortet, so daß diese Entscheidung den Betroffenen überlassen bleiben muß), können von "Hevi" auch Patenschaften vermittelt werden.

Hannes W. Düchting

Dı riya hêviya wekhevi û aşiti da gav avêtin

Senem

Roja neh heta yanzdehê Çileyê Pêşin, li Kolnê KOMJIN-Yekitiya Jinên Kurdistan li Elmanya Federal Konferansa Navnetewî ya Jinên Kurdistanê komkir.

Dı konferansê da nêzikê sed çil jinên Kurd, Elman, Tirk, Çerkez û Laz hatin bahev û li ser gelek pirs û pirsgrîkên jinên Kurdistan dan û standin kirin.

Dı nav wê sê rojan da li ser problemên çar parçeyî welat û ya

Evrupê, şert û imkanatên rêxistinî, rewşa penabiran li derwayî welat, te-sira zor bikaranîn û militarizmê li ser jinên Kurd hatin niqaş kirin û axaftinê.

Bı rasti mirov dikare bêje dı di-roka Kurdistanê da ev konferans cara

Rewşa jinên Kurdistan li Elemanyê Federal de

Gulê

Li Elemanyê Federal de qasî 7 million merivên biyani dî-jin, ji wan jî qasî 1,6 million jinên gihuştî ne. Hejmara jinên xwediyê xebatê jî qasî 700.000 û qasî 50.000 jin jî di meqamê kar û barê de weki jinên bê xebat hatine qeyd kirinê. Ji wan jinan gelleki digerin xebatê, hinek jî kewaniyên malê xwe ne, ên din jî an di ciyên tehlûkê de karê paqijiyê dikin, an jî bê destlûr, angû geçax dixebitin. (...)

Ji koçkirina welatê û ciwarbûna Elemanyê jî bona jinên Kurdistan ne tîşteki sivik e. Ji ber ku ew li welateki paşdamayî hatine welateki pêşveçuyî, angû jî gunditiyê û rençberiyê hatine bajêrên mezûn û ciyê palkanan (industrie).

Piraniya wan meslegeki ne elimî ne û lewra jî keda wan erzan tê kirinê, seba vê yekê jî ew jî jinên Elemanan zêdetir tîn şuxulandinê û bêparkirinê. Serda jî ew nikarin gîlî û gazincên xwe binin zimên, ji ber ku ew zimanê Elemani fêr nebûne. Xên jî ev çetnahiyên, ew jî maf û heqên xwe jî bê hay in. Her weha jî mafên xwe ên bi taybetî jî xebera wan nîne. Serda jî ew bi aliyê Elemanan ve tîn rexnekirin û nayên hezkirinê, seba biyanibûna xwe. Jinên ku li rêxistinên sendiqayê de dixebitin, zor kêmtir in. Ji bona jinên zewicî xên jî xebata derê a hundirê malê jî dibe bareki giran, her weha mezinkirina zarokan jî li ser milên wan de dimîne. (...)

Jinên ku naxebitin û pere qezenc nakin, jî ên dinan zêdetir tîn êşandinê û tenêhiştinê. Ji ber ku ew naşixulin, jî gotinên mîrên xwe dernakevin der. Mîrên wan jî wan çî bixwaze, heman bi cih tinin. Bona ku ew li welateki xerib da bê xebat dijin, xwe bê quwet û bê huner dihesibinin. Dema ku ew hatibûn Elemanyê Federal, xwediyê edet û toreyên Kurdî bûn, lê li vir jî edet û toreyên Elemanan dimasin û dihesin. Têkeliyên wan jinan bi taybetî bi der û ciranên û çûyina bazarê, an jî bi çûyina mîvandariyê va tê çêkirinê. Ger ciranên wana ne Kurd bin, wê çaxê jî pêwendî gellek çetin dibe ji bona wan, ji ber ku ew bi serê xwe nedikarin biçin derekî. Angû ew hêviya mîrên xwe dimînin, ka ewê wan bibe derekî. An jî ew bi tesadûfan kesên nas li ser rêyê dukanan de dibinin û piçek jê re qise dikin. Bı kurtî ew jinana dı nav rewşeki gellek xedar û dijwar da ne û bi her halê xwe va bi mîrên xwe va girêdayî ne. Ger ew jî mîrên xwe cuda bibin, wê çaxê mafê wan ê xebatê û jiyane li Elemanyê da tê pûç kirinê. Lema ew jinana bi hêviya alikari û piştgrîya rêxistinên jinên Kurdistan in. (...)

Rewşa keç û jinên ciwan ne fena rewşa jinên serwaxt dijwar e, ji ber ku ew li vir çûne dibistanê û pêwendiyên wan jî ji Elemanan û jî biyaniyan re hene. Lê disan jî ew xwediyê asteng û çetnahiyên mezûn in. Angû keç û bûkên ku bikaribin serbest bijin, gellek kêmtir in, an jî qet nînin. Ew jî xwe mecbûr dimînin ku çarçûwên dê û bavên wan jî wan re çêkirinê, dı nava wana de bînin, bîlezinin. Lê lawîk jî keçan zêdetir serbest û azad dijin.

Keçên Kurdistan ku li Elemanyê da dijin, seba Kurdbûnê û

seba biyanibûnê dı bin bareki giran da dimînin. Rewşa wan wusa tê berçav kirinê: "Ez Kurd im, Tirkî dipeyivim û Elemani difikirim." (...)

Angû rewşa starvanên Kurd û belê ewil jî a jinên starvan ne rewşeki baş e, jî ber ku timî bi xem û xeyalan, bi tîrsa dı rojeki da şûn ve bîn şandinê li welatê xwe va rojên xwe diborin.

Xên jî ev asteng û xeterên jorin, zagona starvanan jî rê nade ku malbatê malekî, angû jin, mîr û zarok bi tevayî bîn qebûlkirinê an jî jî red kirinê. Carna dı wan dewan da jin tîn qebûl kirinê, lê mîrên wan jî dîşinin welatê wan. Bêgûman ev tîştên ecêb û nedîtî hebûna malê jî jî holê radixine.

Li gellek bajêrên Elemanyê Federal de starvan dı xaniyên mezûn (heim) de tîn starkirinê. Dı wan xaniyan de bi sedan kes, angû jin, mîr û zarok, bi ziman, edet û toreyên cure-cure hevra dijin. Ciyên wan pîr caran qîma wan nakin, angû hin caran jin û mîr, bi pênc zarokên xwe va dı odekî da dimînin. Dı xaniyên wusa de merivên welatên cure-cure mecbûr dimînin ku bi hevra bijin. Ew zimanên hevdu fêhm nakin, tenê bi awirên çavan, bi qînata dilan û bi eşareta destan hevdu re dipeyivim. Nan jî dı mûftaxekî mezûn da û ne bi gor dilê wan tê çêkirinê. Bîlî wan xeteran zagonê starvaniyê rê nade ku kesên penabir jî xwe re kareki bibinin û bixebitin. Seba vê yekê ew kesana hewceyê 400 DM dimînin, ka ew jî meqamê sozîalê distînin. Serda jî kesên ku li wan xaniyên mezûn da dimînin, jî wana re meheki da 80 DM tê dayinê, angû ew rebena wê bi van perana çawa heyveki debara xwe bîkin?

Hin caran jî starvan tîn xebitandinê, angû li ser rêyan de, li baxçan de û seba vê yekê jî dı saetekî da jî tenê 1 DM didin wan. Meriv nîzane ku seba vê yekê bîkene, an jî bigire? (...)

Ji bona jinên Kurdistan jî ew çetnahi dibin dîbare, angû ew hum jî wan astengan para xwe distînin û hum jî jî Islambûnê û Kurdbûnê va jî derd û êşên xedar dikîşinin. Dı van salên rabirdû de gellek jinên Kurdistan jî ber zor û zulma Romê xwînxwar reviyane û hatine Elemanyê Federal û mureceatê heqê starvaniyê kirine, lê pîr mixabîn ku ew maf jî jî wana re pîr tê ditînê. Piraniya wan jinan jî jî gundan hatine û li vira jî bê hêvi rojên xwe derbaz dikin. Ew jin jî benda alikariya rêxistina me nînin. (...)

Pîr mixabîn ku mîrên ku bi çalaki kar û barên siyasi hildane ser mîlên xwe, hina jî jî jin û xwişkên xwe ra mafên wekhevîyê zêde dibînin. Angû ew kesana dı navbera teori û pratîkê da mane, weki li welatê me da divên, dı navbera mîzgeft û dêrê da mane û nîzanin bi ku va biçin.

Xebatên politik jî jinên Kurdistan re berê her tîştê serbestî û azadiyê tinin. Bı vê karê ve ew dikarin pêwendiyên cure-cure dı gel hemwelatîyên xwe û dı gel biyaniyan û Elemanan pêk bînin.

Lê pîrsa jinan pîrsa tu neteweyekî jî nîne, dema ku jin destpê bîkin, bîpîrsin, fêr bibin, vekolin, bibêjin, rexne bîkin, wê çaxê alikarê herî mezûn jî angû, bav, birayê mezûn, mîr wê destpê bîkin û bîeluminin çawa ew xwasteka wekhevîyê bi sedan sal e didome.

yekemine ku jinên Kurdan çêkîrîn. Bî hîn kêmasiyan va ev konferans em dîkarî bîjîm, pîr baş derbas bû, her usa bo jinên Kurd bî taybetî bo KOM-JIN'ê jî serketînek herbiçav bû.

Pênc-şêş sal berê jî aliyê kar û barên wek konferans çêkîrîn an jî civînan idare kirin bo jinên Kurd zehmet bû, nuha ewana jî êdî gor dîtina min dîkarî her cureyî xebat bîkîrîn. Heke dilê wan bixwaze bî rasti tu astengek dî ber wana da wek bahane namîne. Konferans bo azadiya gelê me, bo fehmîkirina pîrsên gîştî û taybetî ya jinan pîr gîring bû. Hîn mesele hebû ku wext têrî me jinan nekîr û em lî ser pîr kê mî sekînin. Jî ber vê sedemê hîn tîşt bî kurtî hatin gotîne. Eger cara duwemî konferansêk bê çêkîrîne, divê kêmasiyan jî nuha va bîn gotîne ku, paşê kêmasî kêmtîr bîne holê.

Dî destpêka Konferansê ango roja yekemî da gotarvîna Elman nehat. Rêvabîrên Konferansê usulek peyda kirin û kit kit rabûn nav, pişê(mesleg) û cîyê iqamên xwe gotin. Ango hevdu naskîrîn. Diyar bû ku ev yek dî seminar an jî dî civînan da dîhate çêkîrîne. Lê dî konferansan da usulek

uha nû bû. Piştîra civînan destpêkîr.

Dî welatekî ku serdanpê hatiye militarîzm kirîne da rewşa jinên Kurdan û yê dî bî eşkere û gelek alî va hate niqaş kirîne.

Helbet ev tîşt bo me gelek gîring e, jî ber ku ev rejîma dagîrker, dî nav weşanên xwe da her tîştî ber avêjî dîde nişandanê. Welatê me dî van salên dawiyê da hate wêran kirîne, hezaran kes mala xwe koçbar kirin, hatin kuştin, jiyana wana tevlihev û xîrab bû. Jî û zarok ketin nav destan, dîjmî dest avêtin namusa wana, bî zarokên xwe, malbatên xwe va bêçare, belengaz, birçî û bêkes man. Hukûmeta dagîrker xwedî kesek dernakeve aliyekî jî, starê wana, dor-berê wana, mala wana bombebaran dîke û jiyân bo jinên Kurdan bûye cehenem. Bî kurtî dî Kurdistanê da jiyane bî insani nemaye.

Pîr beşdarî jî aliyê hîn pîrsên jinên Kurd agahdar nebûn û şaş û mehtel bûna xwe bî hereket û dî axaftina xwe da jî eşkere dîkîrîn.

Pîştî axaftinên bî gîştî jî, jî nav xwe grubên xebatê sazîrîn. Ewana lî ser gelek babetan da xebatan kirin û wana anî pîşkêşî konferansê kirin.

Carek dî ew tîştana hatîne xwandîne û bî raya gîştî va hatîne qebul kirîne.

Hemû jî daxwaza her sal ev cure konferans çêkîrîne kirin. Damezrandîna komîsyonek hate gîrtîne. Ev komîsyon wê rewşa jinên Kurd dî nav gelemperî ya navnetewî da bîne ser zîman, pişgîrî û alîkariyan kombike ku, pêşberî bûyerên kirêt bîgre.

Jinên Kurd lî Ewropê pêşberî nijadperestî her dî alî û pîrtîr dîmînin, dî jiyana rojane da pîrtîr tî çewîsandîne. Konferans evî yekî eşkere dîke û dîxwaze lî ser vê meselê gelemperî bî hesasî bîsekîne û hember terorîze kirîna Kurdan hîn tevdiran bîn gîrtîne.

Konferans jî ber ceza dayîna Leyla Zana, jî bona zordestiyên lî ser jinên Kurd, bîyara tîlgrafek protestoyê şandîne, bo Serok wazîrê Tîrkiyê û welatên Evrûpayê gîrt.

Bîyarek dî jî bo sekîndîna şer, dî bîn şîara bona Tîrkiyê Demokrasî, bo Kurdan jî azadî û xebatên eşkere çêkîrîn bû.

Dan û standînek dî jî lî ser çek û silahên ku jî welatên Evrûpayê bo dagîrkeran tîne şandîne bû.

Konferans jî bo vî yekî jî bîyarek gelek baş gîrt: Çek û silahên ku Elmanya û welatên Evrûpayê bo welatên Rojhîlata navîn dîşînin, jî bo wêran kirîna u kuştîna gelê Kurd tîne bîkaranîne.

Divê ew çek û silahana jî aliyê welatên Evrûpayê neşînine şandîne.

Dî zagonên borî ya Kurdistanî Başur da Yekîtiya Jinên Kurdistanî guhurandîna qanûnên civakî bo jinan xwastîyê. Konferans piştgîriya daxwaza jinên Kurdistanî başur dîke û bîyara name şandî û jî Parlementoyê daxwaza guhartîna zagonan civakî bo jinan dîke. Daxwaza danîna mafên wekhevî dî nav civatê û qanûnan da bo jinan dîke.

Bîyarên ku jî aliyê beşdarî hatî standî pîr bûn, bes me îro tenê evana nîvîsî.

Belê bî gîştî jinên Kurd û yê gelên dî, dî dawiyê da uha dîgotî:

Çî lî welatên Evrûpayê, çî dî welatên Rojhîlata navîn da, divê cûdabûna reng, mîllet û yê cînsî divê lî ser insanan da bîn rakîrîne.

Lî ser bîngeha yekîtiyekî da pêwîst e wekhevîya sîyasî dî jiyana civakî da jinan ra bîn dayîne.

Jî bona hevîdîtin û pêştabîrîna kar û baran dî konferansêk dîne da, hemû jî jî hevdu xatîr xwastî û serketînan daxwaz kirin.

Rewşa jinên Kurdan lî Hollandê de

Fatma Dikmen

Ez dilşa me, ku bî we ra lî ser pîrsên bîyanîbûn û jînbûne, lî ser şertên avakîrîna rêxistinê û hunek perspektîvan bîaxîfîm. Berê gîştî em bîyanî ne, bî dil an jî bê dil em jî welatên xwe qetîyane û hatîne van dîyaran. Em jinên bîyanî lî hember yê Ewropayî xîzan in, başûrî ne û reşîk in. Lê jinên Kurd "reşîkên reşîkan in". Jinên bîyanî, gîştî ne wek hev in. Sedemên hatîna wan cure cure ne. Pêwîst e armanc, kar û xebatên rêxistinî lî gora wê be. (...)

Demî ku bîyanî nû hatîbûn Hollandî, ne dewletê, ne jî sendîqa, komelên jinan û partîyên polîtîk mîla xwe nedîdan ser wan. Wan hawer dîkîrîn ku roj wê bê ew mîvan wê vegeerî. Demekî jînda hunek rêxistinî peyda bûn û wan dî navbera karkerên mîvan û rêxistinên civakî da pêwendî gîrdî. Lê xebatên wana tenê bî mîran ra bû. Dî navbera 1975-80'an da rêxistinên jinên bîyanî saz bûn. Îro nêzîkî 50 rêxistinên jinên bîyanî hene.

Civata Hollandî lî dîne dî pencera çanda xwe da dînerê. (Sîpiyê serdest û Ewropayî) Bîyanîyên ku lî gora qeyd û quralên wan dîjî baş in, yê dî ne baş in. Ewropa êdî hewl dîde ku pêşîya hatîna bîyanîyan bîbîre û vegeerîna wan teşwîq bike. Sûcê tengiyên aborî davêjî ser bîyanîyan. Jî ber vê yekê cudatî dî civatê da kûr dibe, nasyonallîzm û rasîzm pêşva dîçe. (...)

Jinên Kurd hîn nehatîbûn Ewropa jî ne azad û serbîxwe bûn. Ew lî Kurdistanê ya ku koloniyê kolonîya sîstema emperyalîst-kapitalîst Tîrkiyê ye, dî bî şertên gelek dîjîwar da dîjî... Jinên Kurd yê ku endamê mîlletekî usa ne, lî Ewropa jî wek "reşîkên reşîkan" e. Bî ser da jî zîlma nasyonallîzmê pîraniya Tîrkên bîyanî jî lî ser me heyê. (...)

Kujan pîrs gîring e an jî pêş wezîfe kîjan e? Ew lî gora şertan tî kvîşkîrîn. Ger zîlma koletîyê neyê şikandî wê wextê çareserkîrîna pîrsên jîniyê ne mumkîn e. Rêxistinêkî jinan ku tevî tekoşîna rîzgarbûna netewî nebe, qazancên wê, wê piçûk û duwemî bînin. Armanca bîngehî ev e: Dî Kurdistanêkî azad da wek hunek azad û serbîxwe cî gîrtî. Pêwîst e, tevgera xelasiya jinan berê avakîrîna civatêkî tosyalîst dest bî xebatê bike. Ango ew dibe pîvanok bo cîh û rola jinan dî civatêkî usa dî.

Hevpeyvîn lî gel Seroka YJK Beniye Cigerxwin

Jiyan: *Kerema xwe, bo xwandevevanên me xwe bide nasin.*

Beniye Cigerxwin: Navê min Beniye Cigerxwin. Ez jî Kurdistanî Suriyê me û nuha li bajarê Stockholmê li Swêdê dijim. Ev 12 sal in ez û zarên min em li Stockholmê ne.

- *Xwişka Beniye, rewşa jinên Kurd li Swêdê çawa ye?*

- Rewşa jinên Kurd jî rewşa jinên biyani û Swêdî cuda ye. Jinên Kurd jî aliyê netewî, cinsî di bin desta da ne. Lê li welatên Avrûpê biyanîti û xeribî tesîrek mezî dihêlê li ser wana.

- *Gor te, pîrsa jinan wê çawa bê çareserkirî?*

- Çareserkirîna pîrsa wan a yekemîn li ser milê jinan e. Eger rêxistinêk giştî ya jinan çênebe, li her welatên ku em tê da nîn ku wext jî ji bo me heye, firsend heye wek em bêjin li Swêd em jina birêxistin bikin, divê em xwe bi xwe li ser pîrsa jina bisekinin.

Miheqeq mêr di malê da eger alikari nedin jina, ev dibe asteng di rîya jinê da ku xwe pêş va bibe. Kar û barê malê û zarokan, xwedikirîna wana, barekî giran e ser milê jina Kurd. Eger mêr gor ditin û baweriyên xwe ya siyasî mesela rîzgariya welat fehm kirîbe, wê ya jina jî fehm bike û eger ew alikariya hev bikin, miheqeq jî wê gavên pîr baş bavêjin.

- *Yekitiya we kîngê û çawa hate damezrandin û armancên yekitiya we çî nîn?*

- Yekitiya Jinên li Swêd, di sala 1992'an, roja 02 ya meha 11'an da hate damezrandin. Berî wek komeleyek ya jina 9 Salan jî karkirîna, komisyonek jî Federasyona Komeleyên Kurdistan a Swêdê û jinên demoqrata bi hevra civin û komele çêbûn. Ez jî yek ji wana bûm. Komîsyon biryar da ku em yekitiya jinan sazkin, da ku rewşa jina Kurd bi giştî jî jinên Swêdiya bide zanin. Weku em karekî fireh, seranserî Swêd girêdayî bi Federasyona Komelên Kurdistanê, bikin. Armanca me jî xwe rîzgariya jinan, pêşvaçûn bo jina, gavên baş em bavêjin û em hevlî bidin ku em jina bixşînin jiyana civakî û a siyasî.

- *We gavên xwe pêşta birîye û gelo dikarin bêjin ku armancên we çî be çî dibe?*

- Helbet em eger navêjin gava, manê xwe, em bi ser neketine. Yek jî ez pê dihesim, weku em komele bûn, endamê me hindiktir bûn. Em komelek jina li dervayî rêxistinî federasyonê bûn û li seranserî Swêdê 15 seksiyonê me heye ango 15 cîyan bo jinan kar dibe, merkez jî li Stockholmê ye. Ev faydeki mezî dide me. Em wek endamêk di komîta karger ya federasyonê da kar bikin. Yani em li wîra jina temsîl dikin.

Otomotikman divê em hebin, di Komîta Karger ya Federasyonê da. Yek jî wan jinan di civînên wana da hazîr dibe,

ew jî ez im. Ev jî serkevtinek e, ez texmîn dikim.

Berê berpirsiyarên me mêr bûn. A nuha em berpirsiyarê xwe ne. Berê komîta jinan hebû yek mêr jî berpirsiyarê me bû. A nuha em wek Yekîti berpirsiyarê jinan e, em berpirsiyarê xwe ne û nûnerê me jî divê di nav Komîte kar û xebat jî bo welat û jî bo pîrsa jina da hebin.

Tiştê me fayde jêkir, me çar parçeyê Kurdistanê jinan anî bahev. A nuha me hewl daye ku em jinên Kurd jî Kurdistanî Bakûr, a başûr a rojhilat û rojava em bi hev ra karbikin. Ez dikarinm bêjin inno li Swêd cara yekemîn e ku jin, yani rêxistinêkî bi vi awayî demoqrata û serbixwe, dîrî siyaseta, yani dîrî siyaseta cuda cuda. Wekî din jî siyaseta wana heye, pîrsê wanê siyaseta heye, ango karê me ro bi ro pêşva dere.

- *Şansê we li Swêdê heye. Hûn dikarin bixwinin û binivîsin. Hûn mafan dewleta Swêdê daye Kurdan. Le vîra ne usa ne. Ji ber vê yekê ye ku kesek bi zîmanê dayik nikare ditin û fikrên xwe binivîse, bixwîne, her usa jî bipeyve. Her tişt wek berê bi zîmanê Tirkî tîn gotin û bi zîmanê Tirkî tîn nivîsin. Hûn sedemên din jî henn.*

- Em li Swêdê pîrani bi hev ra Kurdî diaxivin. Lê ez li vîr ne bi te ra me. Mesele zîman ne tenê Swêd daim e. Swêd welatek demoqrata e. Em dikarin bi azadî xebirbidin. Bo zarokên Kurdan berê dersê dayikê hebû. Di hêlûnan zarokan da hebû. Min jî bi zarokên Kurdan karkir, lê ro bi ro van tiştan kêmdikin. Yani jî medresa ro bi ro kêmdikin. Ev firsend wê jî destê biyaniyan bistin. Ew jî dixwazin bila li mala zîmanê zikmakî bê hinkirîna û dervayî malê jî Swêdî bêtir bê karandin.

Yani ez texmîn dikim ev hebe tunne be dixwastin e. Eger em bixwazin bihîne hevdu, kes destê me negirtiye. Eger em dixwazin bi hev ra xebirbidin bi zîmanê Kurdî, divê em xwe ser da bixebitin û bixwinin. Binêre, her derê li vîra jî qurs çêdibin, hûn dikarin, KOMJIN dikare qursekî çêke, mamostekî jî xwe ra bibinin, projeyek çêkin. Jinên Kurd ku zîmanê xwe nizanin, dikarin beşdari qursê bibin. Dixwastin jî aliyê endamên we hebin, dikarin projeyek usa hazîrbikin.

- *Daxwaz heye, bes herkes li Kolnê nine, ango Kurd tenê di bajarekî da najin. Lê rast e, xwastin ciyekî girîng digre. Rastiyeke din jî heye ku li Swêdê hûn li nêzîkî hev rûdînin û dewleta Swêdê jî ji wera rê vekir. Ew şans li vîra hûn destê me neketiye. Nuha pîrsa min ev e, gor te kêmasiyên jinên Kurdan çî nîn? Tu di derheqa vî yekî da çî difikiri?*

- Welle jî xwe kêmasî ditîna min, berê her tiştî em dibêjin jinên Kurd, jî ber ku eger ew dawa mafê xwe bikin, gor ditîna min mêr belkî, beşekî jî wan mêran bêjin

bi la bisekinin, lê bi awakî nedirekt wekî endirekt bêjin karê we henn, zarokên we henn û hwd. Lê eger jin aktif bin, bixwazin divê van astengan li ber hilînin. Divê van sinoran bixşînin.

Eger jin bixwazin rîzgarbîbin, divê beşdarê jiyana civakî û ya siyasî bibin. Ne tenê mal hesab bike ciyê xwe. Êdî bes, yan em bifikirin inno mitbex û mal ser piştî min e, karê min e, me usa jî fehm kirîye, ev karê min e, yê derva jî karê mêra nîn. Eger me ev ditîna xwe guhart û me dewa vi mafî kir, me got em dixwazin beşdari vi kari bibin, belkî hûn mêr derkevîna û bêjin na. Lê eger jin bawerîya wê pê bê û zanabûna wê hebe û here zanistiyê xwendinê, van tiştan ez dibêjim ro bi ro wê pêşta here û ewê bixawê, bixwaze, nav civakê da bibe ditin û bawerîya xwe bide civatê, ew civat jî wê ditin û bawerîya wê feyde bigre. Em nivê civatê bikarbinin, emê ditîna civatê bi giştî bikartînin. Wî caxî rîzgarîya welatê me ra jî hûn çêtir dibe.

- *Baş e, tiştêk maye ku min ne pîrsiye û tu dixwazi û di dilê te da ye ku jî me ra bêji?*

- Ez serketin û serfiraziya bo jinan daxwaz dikim. Karê we KOMJIN'ê ra jî her usa. Ji ber ku gavên hûn davêjin bi rasti gavên pîr xweş in û serê me bilind dibe. Hûn dibihîzin jî li ku derê be û li çî perçeyî Kurdistanê be û li derva yan jî li hundirê Kurdistanê serê me bilind e û bilind dibe. Em pê dihesin ku em gava davêjin. Ez hêvidar im jî mesela zîman pîr girîng e û jî her parçeyî em tîne ba hev û ev mesele hûn girîngtir dibe ku em hemû bi zîmanekî tev, bi zîmanê dê û bav di konferans û civînan da bixawin. Gelek spasî we dikim.

- *Em ji spasî dikin.*

1. Uluslararası Kürdistan Kadınlar Konferansı Sonuç Bildirgesi

KAMUOYUNA

Kürdistanlı Kadınlar Birliği - KOMJIN, 9-11 Aralık 1994 tarihlerinde Köln'de, "1. ULUSLARARASI KÜRDİSTANLI KADINLAR KONFERANSI" nı gerçekleştirdi.

Konferansa, Kürdistan'ın dört parçasından kadınların yanı sıra, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yaşayan göçmen-mülteci Kürt kadınları ile onlara destek veren Türk ve Alman kadınları katıldı. Konferansta şu ana konular tartışıldı:

- 1- Avrupa'da Göçmen Kadın Olmak ve örgütlenme Koşulları.
- 2- Türkiye'de Kadın Olmak ve örgütlenme Koşulları.
- 3- Kürdistan'da Kadın Olmak ve örgütlenme Koşulları.
- 4- Militarizmin Kürt Kadınlarına Yansıması ve Sonuçları.

130'u aşkın kadının katıldığı konferans, bütün bu konulardan yola çıkarak, durum değerlendirmesinden sonra bazı kararlar alıp, aşağıdaki taleplerde bulundu:

Biz, Avrupa'da yaşayan göçmen-mülteci Kürt kadınları, diğer uluslardan kadınlara nazaran, yabancı olmaktan kaynaklanan sorunların yanı sıra, ulusal kimliğimizden dolayı da yoğun baskılar yaşamaktayız.

Bu bağlamda, Avrupa'da yaşayan Kürt azınlığa karşı Avrupa devletlerinin uyguladığı baskıcı ve ayrımcı tutumu reddediyor, yükseken milliyetçilik sonucu hem Avrupalılardan yabancılara yönelen, hem de yabancılar arasında birbirlerine karşı gelişen düşmanca tavırları kınıyoruz.

Biz kadınlar, Avrupa hükümetlerinden Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne:

- Silah satışı derhal durdurmalarını,
- Kürtlere yöneltilen imha, sürgün politikaların terkedilmesi, soruna barışçıl çözümler getirilmesi, Kürtlerin temel insan haklarının tanınması için yaptırım uygulamalarını talep ediyoruz.

Kuzey Kürdistan'da bir kirli savaş sürmektedir. Bu savaşın olumsuzluklarını, başta Kürt halkı olmak üzere Türkiye'deki tüm halklar yaşamaktadır.

Biz kadınlar, savaşın her yerde yaşamı yok ettiğinin bilincinde olarak, savaş istemediğimizi bir kez daha ifade ediyoruz.

Cins, milliyet, din ve ırk ayrımlarıyla, insanların birbirlerine düşman edilmesine karşıyız. Her bireyin, kendini özgürce ifade etme hakkının, hiç bir ayırım yapılmaksızın uygulanmasının zorunluluk olduğunu düşünüyoruz.

Bu anlamda, Türk hükümetinin Kürtleri imha politikasını şiddetle kınıyor, sadece ulusal kimliğinden ötürü, cezalandırılan Leyla Zana ve diğer tüm demokrat kesime uygulanan baskıları, özellikle kadınlara yönelik cinsel taciz ve tecavüzleri protesto ediyoruz. Bundan hareketle konferansımız, TC Başbakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İnsan Hakları Araştırma Komisyonu'na, Leyla Zana'nın tutuklanıp cezalandırılmasını protesto etme ve derhal serbest bırakılması çağrısını içeren bir telgraf çekilmesi kararı aldı.

Konferansımız ayrıca, kadın dayanışması ve örgütlenmesinin önemini bir kez daha vurgulayarak, bundan sonra da Kürt, Türk ve Alman kadınları olarak ortak çalışmalarını sürdürmeye arar verdi.

Biz konferansa katılan kadınlar, güçbirliğinin getireceği kazanımların bilinciyle tüm ulusal ve uluslararası kadın örgütlerini, sendika ve meslek örgütlerindeki kadın komisyonlarını, partilerin kadın kollarını milliyetçiliğe, cins ayrımcılığına karşı çıkmaya ve barış için dayanışmaya çağırıyoruz.

SUSMAK ONAYLAMAKTIR !

20 Aralık 1994

Dengê AZADİ ile dayanışmaya!..

Gün geçmiyor ki yurtsever-sosyalist demokrat basına yönelik olarak devletin uyguladığı çağdışı ve anti-demokratik baskıların haberlerini almayalım. Gazete toplatma, kapatma, hatta bunları yeterli görmeyip, komple ortadan kaldırmak amacıyla bombalama...

Dün Özgür Ülke, Kurtuluş, bugün ise Dengê Azadi gazetesi kapatılma ile karşı karşıya; yarın bir başka yurtsever-sosyalist-demokrat gazete bu uygulama ile karşılaşacaktır. Bu uygulamalara ve baskılara karşı haykır, tepki göster.

Tüm gazete ve dergiler nezdinde somutlaşan Dengê Azadi'nin yayınıni sürdürme mücadelesine;

Katkı sun, Dayanışma göster.

İmza Kampanyası

Ulusal ve toplumsal muhalefetin yoğunlaştığı günümüzde devletin yurtsever-sosyalist-demokrat basına yönelik saldırıları her geçen gün artmaktadır. Her geçen gün saldırılarına bir yenisini daha ekleyen TC devleti, gerçek haber-doğru yorum ilkesini şiar edinerek çıkan **Dengê Azadi** Gazetesi'ni kapatmayı amaçlıyor.

Bizler devletin basına yönelik bu saldırılarını protesto ediyor, **Dengê Azadi** Gazetesi ile dayanışma içerisinde olduğumuzu bildiriyoruz.

Adı Soyadı

Mesleği

İmza

JİYAN'ın notu: Kapatılmakla karşı karşıya bulunan **Dengê Azadi** gazetesinin dayanışma çağrısına dergimiz sayfalarında yer vererek, ona omuz vermeyi görev kabul ediyoruz. Yukardaki metni imzalamak, imza toplamak yurtseverliğin, demokrathlığın gereğidir. Toplayacağınız imzaları en kısa zamanda Jıyan'a ulaştırabilirsiniz. Bu görev hepimizin! Haydi görev başına!

BARIŞ, ÖZGÜRLÜK ve DEMOKRASİ İÇİN DAYANIŞMAYA!

Dünya kadınları, bir "8 Mart Dünya Kadınlar Günü"nü daha kutlamaya hazırlanıyor. Ama nasıl? Demokratik hakları için başkaldırıp, "Eşit İşe, Eşit Ücret" ve "İş Gününün 10 Saate İndirilmesi" şiarı altında, 1857 yılında ABD'nin New York kenti sokaklarını dolduran 40 bin tekstil işçisi-emekçi kadının coşkusunu yaşayamıyor bir çok ülke kadınları. Özellikle de, savaş ortamını yaşayan ülkelerde!

Bu ortamı yaşayanlardan biri de ülkemiz Kürdistan'dır. TC, Kürt halkına karşı yıllardan beri sürdürdüğü savaşta önce, Kürt kimliğine tahammül edemedi, 70 yıl boyunca "Dağ Türkleri" diye adlandırdı. Bu "Dağ Türkleri"ni (!), her başkaldırıta katletmekle övündü, tüketeyeğine inandı. Sonra, tüm yöntemlere başvurarak yoketmek istediği halkın daha da fazla uyanışı karşısında ürktü. Bu halkın meşru haklarını "terörizm"le özdeşleştirerek kendisi terör estirme yoluna girdi. Tarihin sayfalarına, bir utanç belgesi sergileyen ülke konumuna düşmekten kaçınmadı; eşine pek ender rastlanan yıldırma politikalarına baş vurdu. Bu amaçla uyguladığı "Masum insanlara pislik yedirme - Eş ve yakınlarının itirafta bulunmalarını sağlamak için, köy meydanlarında kadınları soyup tecavüzde bulunma; - Faili meçhul (!) adı altında, binlerce yurtsever ve demokrati katletme; - Kürdistan ve Kürt halkına yönelik onlarca yüzkarası yasa türetme; - Gözaltında insanları yoketme - Yargısız infazları meşrulaştırma gibi yıldırma politikaları, dünyada eşine az rastlanır yöntemlerdir. İşkence, katliam ve jenosidler ise, TC'nin öteden beri uyguladığı yöntemlerdir.

Bugün ise, Kürt insanını yok edemeyince, Kürdistan topraklarını, dağını-taşını, ormanını ve son olarak da insanlarımızın barınaklarını yakıp, yıkacak kadar gözü dönmüş, insanlıktan uzaklaşmış bir niteliğe bürünmüş durumda. Binlerce köy yakılıp, yerle bir edilmekte, milyonlarca insanımız göç ettirilmekte, metropollerde insan yığınakları oluşmakta. Halkın temsilcileri olan milletvekilleri ceza evlerine atılmakta. Demokrat basın ve yayına tahammül edilememekte. Sadece "Kürt" sözcüğünü kullandıkları, barıştan-sevgiden, insan haklarından sözettikleri için, düşünürler, demokratlar cezalandırılmakta.

Ve ne acıdır ki bütün bunlar, başta F. Almanya olmak üzere, diğer Batılı ülkelerin gerek askeri yardımlarıyla ve gerekse uygulanan vahşetlere karşı takınılan suskunluklarıyla gerçekleşmektedir. F. Almanya'nın Kürtlere yönelik getirdiği yasal kısıtlamalar; buna karşın Türk milliyetçiliğinin ülkelerine yansımaya göz yumması ve silah satışını sürdürmesi, bunun en somut örneğidir. Oysa ki F. Almanya, milliyetçiliğin-ırkçılığın nelere mal olduğunu çok iyi bilmektedir. Türkiye'ye verdiği silahların, Kürtleri ve Kürdistan'ı imha amacıyla kullanıldığını da bilmektedir.

İşte böyle, can ve mal güvenliğinin olmadığı, işlenen her türlü vahşete, insan hakları ve demokrasiden dem vuran ülkelere seyirci kalındığı bir ortamda, 1995 yılı Mart'ında Kürt kadını, emeğin kutsal değerine olan inancı taşımasına rağmen "Eşit İşe, Eşit Ücret" talebinden önce, "Barış, Özgürlük ve Demokrasi" şiarını haykırma gereğini duymaktadır. Bu sloganı, sadece kendisi için değil; Türk halkı ve diğer halk grupları için de haykırmaktadır. Çünkü TC tutumuyla, bir halkı yok etmek isterken, kendi halkının da bunalımlı bir topluma dönüşmesini getirmektedir. Bu nedenle, artık Türk yurtsever ve demokratları da, kendi tarihlerinin daha fazla kara sayfalarla donanmasına izin vermek istemiyorsa, bu gidişe birlikte "dur!" demesi gerekir.

KOMJIN olarak da, başta Türk hükümetinin Kürdistan'da estirdiği kirli savaş ve vahşetler olmak üzere, ırkçılık temeline dayalı tüm saldırı ve eylemleri, halklar arasında yaratılmak istenen düşmanlığı, Türkiye'ye yapılan askeri yardımı kınıyor, Dünya Kadınlar Günü'nde tüm demokrat ve yurtsever insanları, "Vahşetlere dur!" demeye "Barış, Özgürlük ve Demokrasi İçin Dayanışma"ya çağırıyoruz.

Unutmayalım, insanlık suçu işleyenlere duyarlık göstermeyen, sessiz kalan, susan herkes suçludur!

Mart 1995

ALİKARİ JI BO AZADÎ Û DEMOQRASIYÊ

Jinên cihanê carek dîn xwe amede dîkîm ku cejna xwe ya 8 Adarê piroz bîkîm. Lê çawa?

Xasîma jinên ku dî nav şeran da mane, ewana wek 40.000 jinên bajarê New Yorkê dîl û can û dîlgermînin ku evî cejnê piroz bîkîm.

Jî wan ewlatana yek jî niştîmanê me ya ezîz Kurdistan e. Komara Tirkîyê iro her cûre kirêtîyên xwe li Kurdistanê da bêperwa dîdomîne. Ewana berê vi şerê jî bî siyaseta xwe yê salane va Kurdan wek geleki nehesîbandîm. Ev 70 sale ku Kurdan ra "Tirkên çiyayî" gotîm. Hemû serhîldanên Kurdan perçîqandîm, gelê me qetîlkîrîm. Bî wî ra neman serda jî pesnê xwe dan.

Ewana hewdîzani wê koka Kurdan biqelînin. Lê belê hukma Tirkîyê rû be rûyê hîn bêtîr hîşyarbûna gelê kurd ma. Vê carê heyirî man û tîrsîyan.

Tevgera destxistîna mafên xwe ya gelê Kurd wek terorîzmê nişanda. Bes bî xwe dî Kurdistanê da teroreki bêhempa ajot. Talaşa wana nebû ku dî nav netewên dinyayê da bîkevîne rewşekî xîrab. Serda jî li ser kîrîmên xwe yê pis û kirêt va şadîbûn.

Komara Tirkîyê rê û olaxên gelek nebaş jî xwe ra hîlbîjart. Bî zor gû dane insanên me, jî bona îtirafan bîkîm, jî û kebanîyên malan dî meydanên gundan da hatîne tazi kîrîm û nanûsa wana ra hatî leystînê. Bî hezaran kesên welatparêz û demoqrata qetîl kîrîm. Bî sedan zagonên kifkî derxistîm. Gelek kes bê ser û berate hatîne wunda kîrînê. Van hemû neheqî û zordestîyan wek kîrîmên normal û zagonî nişandan.

Ewana, li ser rûyê erdê dî kê m welatan da hatiye dîtînê. Bî komî kuştîm ango jenosîd û qetîlîman jî, jî xwe ewana jî berê va dîkîm.

Bî van kîryarên kirêt va nêhêrî nabe, iro jî erdên Kurdistanê, çiya û deştan bombe baran dîkîm. Gund û darîstanan dîşewitîm. Mal û xaniyan wêran dîkîm. Belê hukma Tirkîyê uha jî mirovtîyê dîrketîye.

Bî hezaran gund hatîne xopan kîrînê, bî milyon insanên me bî destê zorê jî axê kal û bavan hatîne dîrxistînê. Ewana nuha dî metropolan da perîşan li ser hevdu kombûne.

Parlementerên ku gel hîlbîjartîye avêtîne zindanan. hember çapemeniya demoqrata şerêki tê domandîne. tenê jî ber bir û bawerîyên demoqrata, aşîxwastîm, qala mafên mirovî kîrîm, behsa li hev hatîne kîrînê gelek rewşenbîr û kesên demoqrata têne ceza kîrînê.

Mîxabin ku bî bêdeng mayîne va dî serî da Elmanya û welatên Rojavayê aştîgîriya wana dîkîm û bî wî awayî ewana jî karên kirêt cibîci dîkîm.

Elmanya dî welatê xwe da çavê xwe bîlînd bûna nijadperestîya tîrkan dîgre, lê belê astengan derdixîne pêşîya Kurdan. Aliyê dî jî her çekan dîfroşe Tirkîyê.

Ewana nijadperestî çîye? ew çek û silahên ku dîfroşîm, jî bo wêran kîrîna Kurdistanê, seba kuştîna insanên Kurd bîkîrtînin jî baş dîzanîm.

Li welat tu emnîyeta can û mal nemaye, her reng îşkence û hovîti tê kîrînê, welatên ku behsa mafên mirovî û demoqrasiyê dîkîm jî her ker û lal mane. Dî vê rewşa hanê da jinên Kurd qedîr gîrtîna keda insan her dîgre bes berê pêşî daxwaza "Aştî, Azadî û Demoqrasiyê" bî dengekî berz dîqîre.

Evi ne tenê bo gelê xwe, seba gelê Tirk û yê mayî jî dîxwaze. Jî ber ku ev karên dewleta tîrkan uha ye: Aliyekî dîxwaze kurdan jî ortê rake, aliyê dî bibe nebe gelê xwe jî dixê nav tengasiyên mezîm.

Jî ber van sedemaneyê ku hek demoqrata û niştîmanperwerên Tîrkan jî naxwazîm dî nav rûpelên dîrokê da rûyê wana hîn reş û tenî bibe dîvê "Bes e!" bîbêjîm.

Em KOMJIN, jî ber domandîna vê şerê kirêt û neheq neletê hukma Tirkîyê dîkîm. Ewana bî vi kari va nijadperestîya xwe nişanê alemê dîkîm. Aliyê dî jî tovên dûbendîyê dî nav herdû gelan da dîreşîm. her usa em welatên ku wana ra alîkari dîkîm, çek û silahên dîfroşîne Tirkîyê jî gunehkar dîkîm.

Dî Roja Jinên Cihanê da, em bangê gîşk welatparêz û demoqratan dîkîm ku bîla tev bêjîm: "Bes van hovîtiyan bîkîm!"

Jî bona "Aştî, Azadî û Demoqrasiyê" jî tevxebatan dîxwazîm.

Dîvê tu cara neyê jî bîrkîrînê, yê ku dî jî vê gunehkariyê dengê xwe bîlînd nakîm jî her tawanbar î!

Adar 1995